

ISSN 1335-664X

**OBČASNÍK
KNIHOVNÍKOV
BRATISLAVSKÉHO
KRAJA**

2/2002

**OBČASNÍK KNIHOVNÍKOV
BRATISLAVSKÉHO KRAJA 2/02**
(bulletin Krajskej pobočky
Spolku slovenských knihovníkov
Bratislavského kraja)

VYDAVATEĽ
TLAČ A REDAKCIA
Knížnica Ružinov
Tomášikova 25
821 01 Bratislava
Tel: 02/44 45 47 04
Fax: 02/44 45 60 36
E-mail: kniznica@gtsi.sk

**ZODPOVEDNÝ
REDAKTOR**
PhDr. Darina Horáková
VÝKONNÝ REDAKTOR
(aj DTP)
Mgr. Peter Kuzma

REDAKČNÁ RADA
PhDr. Ľ. Segešová
(predseda)
PhDr. D. Horáková
PhDr. M. Žuffová
Ing. A. Chrenka
Mgr. P. Kuzma

**MIESTO
A ROK VYDANIA**
Bratislava 2002
(ako 2. číslo v roku
2002, celkove 5.)

TYP PÍSMO
Congress CE

NÁKLAD
150 výtlačkov

**REDAKČNÁ
UZÁVIERKA**
31. 10. 2002

KNIŽNICA RUŽINOV BRATISLAVA

ISSN 1335-664X

**OBČASNÍK
KNIHOVNÍKOV
BRATISLAVSKÉHO
KRAJA**

Ročník 3

Rok 2002

Číslo 2

O B S A H

1. Úvod (5)
2. Darina Horáková: Knižnica Ružinov v premenách času (7)
3. Ľubica Segešová: Prehľad činnosti Krajskej pobočky SSK Bratislavského kraja (13)
4. Elena Veľasová: Príspevok ku koncepcii kultúry v oblasti knižničnej činnosti v Bratislavskom samosprávnom kraji do roku 2005 (15)
5. Anna Gašparovičová: Koncepcia činnosti verejných knižníc Bratislavského samosprávneho kraja do roku 2005 (19)
6. Ružica Vinčák: Vznik a činnosť Ústrednej knižnice Slovákov v Chorvátsku (25)
7. Zmluva o spolupráci medzi Ústrednou knižnicou Slovákov v Chorvátskej republike a Krajskou pobočkou Spolku slovenských knihovníkov Bratislavského kraja (28)
8. Dagmar Kleinová: Význam a opodstatnenie vzniku krajských pobočiek Spolku slovenských knihovníkov (30)
9. Peter Kuzma: Na margo krajskej konferencie (32)
10. Zápisnica z Krajskej konferencie KP SSK Bratislavského kraja konanej dňa 29. 10. 2002 (33)
11. Bilancujeme a pripomíname si... (41)
12. Poznámky, informácie...

Úvod (a mohol byť i záver keby...)

Vďaka všetkým, ktorí prispeli do druhého (celkovo už piateho) čísla v tomto roku.

Nastal čas bilancovania. Skončilo sa jedno volebné obdobie. Výbor KP SSK BK pracoval podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia, rovnako redakčná rada nášho Občasníka. Je to málo, či veľa? Stačilo to? A možno sa vôbec takto pýtať? Všetci veľmi dobre vieme, že členovia výboru a rovnako aj redakčná rada vykonávali svoju prácu bez nároku na odmenu, honorár, či nejakú inú výhodu, službičku... Finančné suchoty sa nevyhli ani nám, a tak v podstate nebolo čo rozdeľovať, pridelovať, či sledovať oprávnenosť a hodnovornosť použitých finančných prostriedkov.

Poviete si, tak im treba, načo si vymysleli krajské pobočky a ešte k tomu nejaký občasník... Nuž, nie všetci sme boli pri tom, keď sa volakedy rozhodovalo o krajských pobočkách. Aspoň neviem o nejakej verejnej diskusii, ktorá by predchádzala organizačným a koncepčným zmenám v našom spolku a vôbec k otázke existencie dvoch občianskych združení (aj k tomu bolo treba – vzhľadom na zmenenú spoločenskú situáciu – zaujať stanovisko už skôr) zastupujúcich knižničnú obec, alebo ináč povedané k spoločnému postupu v prospech spoločnej veci v spoločnom existenčnom priestore. Časy sa menia, len človek v čase má tendenciu zotrúvať pri tom, čo je zabehané a „osvedčené“. Opäť tu musím spomenúť, vedľokopeme na dvere do Európskej únie, dva príklady vhodné na zamyslenie s tým, že nejde o rovnakú spoločenskú situáciu ako u nás a teda nemožno ju mechanicky aplikovať na naše pomery. V tomto roku českí (v lete došlo k spojeniu SKIP a Asociace knihoven) a aj britskí knihovníci (Library Association sa spojila s Institute of Information Scientists a vznikol CLIP – Chartered Institute of Library and Information Professionals) spojili svoje sily. Rozmýšľajme, prečo asi?

A pretože tieto riadky píšem ako vždy na záver čísla, s potešením konštatujem (na základe kuloárových diskusií, konzultácií a postrehov), že táto myšlienka nie je proti srsti ani mnohým iným ľuďom z našich radov. Vedako možno protestovať proti tomu, aby sa netrieštili sily, čas, energia, intelekt a prostriedky v prospech spoločnej veci. Problém je v tom, že ak by malo vzniknúť spoločné občianske združenie, tak by bolo potrebné predovšetkým profesionalizovať jeho prácu (čo nie je vôbec jednoduché), pretože pokračovať ďalej na báze nadšenia, obetavosti a ochoty (samozrejme vždy na úkor niečoho iného), je síce sympatické, ale nemá to asi veľkú perspektívu. Ak by aj naďalej kráčať v ruke dopredu dve samostatné partnerské združenia (SSK a SAK), nemusi to byť v koneč-

nom dôsledku na škodu veci. Čo sa týka SSK, tak rezervu vidím napríklad vo vyladení určitých detailov a formulácií v stanovách spolku.

Ináč, k spolupráci slovenských knižnic a knižničných pracovníkov odporúčam každému preštudovať tretie tohtoročné číslo časopisu Informačné technológie a knižnice, ktoré je venované práve tejto téme.

Pravdou je skutočnosť, že Občasník sme si – na rozdiel od krajských pobočiek – vymysleli sami. V uplynulom období sme ho pripravovali doslova na kolene. Stále si myslím, že ak by mal vychádzať aj naďalej, tak rozhodne tak, ako doteraz. Len ako spolkový, prípadne slovensko-uzavajúci a zamýšľajúci sa, informujúci o kultúrnom a knižnično-informačnom živote bratislavských (Bratislavy alebo Bratislavského kraja?) knihovníkov. Aj keď to na prvý pohľad možno vyzerať jasne a samozrejme, nie je to také jednoduché aj v praxi docieľť a myslím si, že sa nám to ani nejakou mimoriadne nepodarilo. Nezačali sme pripravovať Občasník pre naše potešenie, či z dlhjej chvíle, ale hlavne preto, aby sme vytvorili priestor pre členov spolku.

To, že členská základňa je – česť žiarivým a statočným výnimkám – pasívna, je známa skutočnosť. Zrejme by to chcelo nejakých povovateľov, respektíve spolupracovníkov na vysunutých pozíciách v teréne, ktorí by za jednotlivé knižnice (regióny, lokality) sledovali situáciu a pripravovali podklady, námety, návrhy a tipy čo a ako kde nakupiť a uvariť. Lepšie povedané koho. Samozrejme, bola by to práca bez nároku na honorár. Len tak zo záujmu, z nadšenia a ochoty niečo urobiť, niečomu pomôcť. Už vidím, ako sa všetci hlásia.

Občasník je v podstate (vzhľadom na kapacitné a finančné možnosti) určený len členom spolku v Bratislavskom kraji (vrátane Bratislavy), a teda o čom pre nich písať, ak sa zhodneme v tom, že nepripravujeme periodikum zábavné (tych je dostatok) a ani odborné a vedecké (aj tie máme).

Problém je aj v tom, že Bratislava má v rámci Bratislavského kraja (čo je širší pojem) špeciálne postavenie. V rámci Slovenska ide v podstate o osem krajov a Bratislavu k tomu, čiže vlastne by mala byť – okrem Krajskej pobočky SSK Bratislavského kraja – ešte aj Bratislavská pobočka SSK za mesto Bratislavu. Ako to všetko skĺbiť a spojiť? Veď už Bratislava samotná aj bez „kraja“ predstavuje veľké množstvo knižnic a informačných inštitúcií rôzneho zamerania, chuti a nálad. Myslím, že aj týmto by sme sa mali v blízkej budúcnosti zaoberať.

Nie je to jednoduché, roznybať spolkový život, zaktivizovať a priťahnúť ľudí, dosiahnuť, aby sa prejavili. S úžasom sme tiež zistili, že sú problémy so zaplatením členského poplatku. S úžasom preto, lebo do kategórie „neplatičov“ patria aj ľudia, o ktorých by som nikdy nepovedal, že nezaplatia symbolické (vzhľadom k súčasným cenám) členské. Aj keď nemám záujem o aktívnu prácu a dianie v spolku, tak aspoň prispiejam na jeho činnosť formou zaplatenia členského, čo je nesporne prejav stavovskej cti a solidarity. Aj to je prístup. Táto záležitosť by mohla byť v stanovách lepšie ošetrená.

Taktiež neviem nič o ostatných „partnerských“ krajských pobočkách. Ako sa im darí, ako pracujú, čo si myslia o spolkovom živote... Tu by veľmi pomohla (prečo to stále pripomínam?) internetová stránka spolku, ktorú sa akosi stále nedari vzkriesiť od skameneného, povedal by som už historického stavu. Myslím tú internetovú stránku, ktorá bola celé (a pomerne dlhé) obdobie prezentovaná v rámci webového priestoru Slovenskej národnej knižnice, a len teraz nedávno bola zrušená. Bola tam totiž aj mŕtva rubrika krajské pobočky. Veru, viazne nám vzájomná informovanosť, prepojitelnosť a teda vytráca sa funkčnosť. Snáď dušok živej vody by pomohol...

Ešte kadečo by sa dalo, mohlo, malo (alebo radšej nemalo?) spomenúť, pripomenúť...

P. S. Do čísla sme zaradili aj zápisnicu z krajskej konferencie, ktorá sa uskutočnila tesne pred uzávierkou. Mnohé veci, ktoré spomínam v predchádzajúcich riadkoch boli na nej bližšie vysvetlené a zdôvodnené.

Váš Výkonný

Pripomínáme si jubile-

PhDr. Darina Horáková

Knižnica Ružinov v premenách času

Knižnica Ružinov si v tomto roku pripomína 30. výročie svojho vzniku.

A hoci ide o malé pracovné jubileum, ako každé jubileum je i toto ružinovské dôvodom na obzretie sa do minulosti, je vhodnou príležitosťou na zamyslenie sa nad prítomnosťou i budúcnosťou, a v konečnom dôsledku je malou previerkou toho, ako jedna verejná knižnica obstála v premenách času.

Knižnica Ružinov vznikla pod pôvodným názvom Obvodná knižnica Bratislava II v roku 1972 z pôvodných niekoľkých knižníc zahŕňajúcich Nivy, Ružinov, Podunajské Biskupice, Trnávku a Vrakúňu. V roku svojho vzniku mala 10 pobočiek. Počas svojich 30-ročnej existencie z rôznych dôvodov o polovicu z nich prišla, čo je smutné konštatovanie, pretože vzhľadom na územnú rozľahlosť m. č. Ružinov a počet obyvateľov v porovnaní s inými mestskými časťami a potrebami uspokojovania informačných potrieb obce, by mestská časť potrebovala rozšíriť sieť knižníc. Veď ako jediná z bývalých veľkých bratislavských obvodov neovtorila za ostatných 15 rokov žiadnu knižnicu. A hoci vznik a počet knižníc nezáleží len od snažení, lobingu, či marketingu menežmentu knižnice, ale dnes oveľa viacej ako inokedy od financií, je to skutočnosť, s ktorou sa knižnica nevie zmieriť. Všetky snahy vedenia i podpora poslanskej grémiu o vznik nového informačného strediska zostali práve kvôli otázke financií nezrealizované. Zámeru ani realizácie ideového projektu sa však jubilačka nevzdala. Ustúpil len do úzadia dočasne, aby dal prednosť finančne náročnejším a pre m. č. dôležitejším projektom hlavne v oblasti sociálneho a zdravotného rozvoja obce.

I keď v modernom spoločenstve sú prostriedkom na zabezpečenie potrebného vzdelanosti národa práve knižnice, naša spoločnosť si to akosi nevie, či skôr nechce uvedomiť, lebo súčasné obdobie nie je pre rozvoj kultúry veľmi priaznivé. Knižnica Ružinov si tento fakt plne uvedomuje. Po výraznom období hľadania vlastnej identity obstála v konkurencii trhového mechanizmu, ak o takom niečom môžeme vôbec v kultúre hovoriť, a nastúpila cestu formovania a pôsobenia v oblasti kultúrno-informačnej mediately takým spôsobom s jestvujúcimi obmedzeniami, možnosťami a potenciálom, aby výsledkom bola spokojnosť čitateľskej verejnosti.

Za ostatných 5 rokov sa toho v živote knižnice udialo veľa. Nie je našim zámerom podať na tomto malom priestore svedectvo o kultúrnom pôsobení organizácie na populáciu Ružinova v podobe podrobných odpočtov aktivít za toto obdobie. To plnia každoročne rozборы činnosti a hospodárenia.

Sústredíme sa na niekoľko úspešných oblastí činnosti KR, ktorými sa jej podarilo vojsť do povedomia širokej knihovníckej verejnosti nielen v hlavnom meste, ale i na Slovensku.

1. Oblasť služieb

Knižnica je miestom uspokojovania čitateľských a informačných potrieb práve prostredníctvom poskytovaných služieb. Tejto oblasti venuje knižnica veľkú pozornosť. Okrem základných výpožičných služieb sa venuje aj ich rozšíreniu, modernizácii, zefektívneniu, inovácii. Svedčia o tom aj nasledujúce skutočnosti: rozšírenie dvojsmernej prevádzky na pobočke Bachova, zavedenie reprografických služieb okrem UK na pobočkách Na úvrati, na Tomášikovej, na Bachovej, rozšírenie ponuky KF o CD-

romy v ÚK na Miletičovej ul., kde sa uskutočnila aj rekonštrukcia a zjednodušenie výpožičného procesu zavedením centrálného výpožičného systému s 1 pultom a 1 preukazom platným pre všetky oddelenia. A keďže ÚK je jedným z najnavštevovanejších zariadení KR, sprístupnil sa pre jej návštevníkov i internet v miniinternetovej študovni, a už druhý rok funguje v lete na terase letná čítareň.

Oblasť služieb by nemohla fungovať bez kvalitného, náročne a dobre spracovaného KF. I keď peňazí na jeho nákup je z roka na rok menej a to znamená, že z roka na rok je možné aj menej kníh nakúpiť, i tu nastal obrovský posun za ostatné roky, najmä v oblasti elektronického spracovávanía a to ako vďaka zakúpeniu jedného v súčasnosti z najlepších softvérov na trhu Rapid Library, tak i veľmi dobrej a rýchlejšej adaptácii a flexibilite pracovníčok zo spracovania a ich snahe pri spolupráci s dodávateľmi zabezpečovať pre knižnicu knihy s výraznou zľavou.

2. Kultúrno-výchovná činnosť

Jedným z dôležitých stimulátorov práce s čitateľmi v rámci poskytovaných služieb sú v KR i kolektívne podujatia diferencované adresne podľa veku, záujmu, prípadne okruhu návštevníkov.

Ďalej každoročne pokračuje obľúbená súťaž detí v čítaní „O kráľa detských čitateľov“, avšak s istou obmenou. Súťaž sa zmenila na hru, čím sa predišlo formálnosti a zovšedneniu, do jej finále pribudli i deti z Vrakuňa, a novinkou sa stalo i každoročné prijatie úradujúceho kráľa detských čitateľov u starostu m. č. s odovzdaním daru starostu kráľovi.

Novú tradíciu ružinovskej knižnice založil demokratický dialóg detí s dospelými – „Hovory D“. Podnetov k vzniku takéhoto podujatia bolo viacero. Na pôde knižnice sa dennodenne stretávajú dve generácie – deti a dospelí – budúci voliči a občania, terajší poslanci, predstavitelia verejného života. Komunikujú však len prostredníctvom navzájom si odovzďavaných absenčných výpožičiek. Mnohé otázky, resp. informácie načrtnuté v miestnej tlači zostávajú v rámci prezenčných výpožičiek v čítaní len načrtnuté, nedopovedané. A tak sme si položili v knižnici otázku: „Prečo nedať obom priestor na svojej pôde pre informačný dialóg?“. A nový druh podujatia, mimoriadne náročného na scenár, prípravu i realizáciu bol na svete. O témy niet núdze. Prináša ich tlač, televízia i život v mestskej časti. Doteraz odzneli Hovory D na aktuálne celospoločenské témy s dôrazom na problematiku m. č. za účasti poslancov a známych ľudí v kresle pre hosťa na témy: uplatnenie sa ľudí z postsocialistických krajín v tvrdom kapitalistickom biznise, revitalizácia štrkoveckého jazera, predstava sveta v kontexte Manifestu mládeže pre XXI. storočie, zvieratko – náš spoločník, doprava v Ružinove a pripravujú sa Hovory D na tému Drogu ku svojmu životu nepotrebuješ. Záujem zo strany detí a dospelých je taký veľký, že počet Hovorov D v roku musela knižnica zredukovať. Počas hovorov prebieha i súťaž v publiku o zaujímavé knižné ceny.

Cieľom takéhoto druhu podujatia je naučiť dnešných rozumovo vy-

spelych mladých ľudí zapájať sa do správy vecí verejných, naučiť sa vyjadrovať, demokraticky vystupovať na verejnosti, kultívovane prejavovať svoj názor, politicky myslieť a hlavne veľa čítať, študovať, zbierať informácie a kde inde ako v knižnici, v knihách, tlači, ktoré poskytujú základný zdroj prípravy na takýto náročný druh komunikácie, pri ktorom knižnice a knihovníci nemôžu chýbať.

Azda najvhodnejším miestom na transformovanie knižnej kultúry sú verejné krsty kníh v knižniciach. Knižnica sa snaží vyberať najzaujímavejšie knihy a urobiť z krstu viednečnú slávnosť, skutočný sviatok knihy, jej tvorcov, knižnice a hlavne detských čitateľov. Krst obsahuje všetky prvky cirkevného obradu krstu v svetskom prevedení. Keďže o beletriu, uskutočňuje sa v izbe improvizovanej slovenskej chalúčky, dieťa – kniha povité vo vyšívanej košielke je uložené do vrezávanej drevenej kolisky a slávnostnému slubu detských krstných rodičov predchádzajú okrem príhovorov tvorcov a čítania úryvkov i želania troch sudiečok (Rozprávky, Modlitby a Piesne) a aj obdarovaním novorodeniatka – knižky symbolmi zdravia, šťastia, lásky a poznania, zaspievaním uspávanky a zaželaním mu tej najkratšej cesty do príbýtkov a srdc slovenských detí.

Z detských krstov kníh by sme pripomenuli aspoň dva. Pri príležitosti svetového roku Slovákov vydalo vydavateľstvo Mladé letá svoju 8 tisícovú publikáciu pod názvom Knižka pre všetky slovenské deti. Veľkou čťou bolo pre KR, že pre krst tejto publikácie si Mladé letá vybrali práve ružinovský informačný stánok.

Na medzinárodnom knižnom veľtrhu Bibliotéka 2001 krstila knižnica Astika a Obika, knižku o dvoch psíkoch nezbedníkoch za účasti spisovateľky Kristíny Vulganovej, jej 2 psíkov a výtvarníka Vlada Krála.

Prezentácie kníh pre dospelých čitateľov sa začali konať v rámci literárnych kaviární v Dome kultúry Ružinov. S veľkou odozvou u čitateľov, samotných autorov i masmédií sa stretli prezentácie a krsty kníh: J. Kuriľovej Penzión a Kamarátky z hrusky dole, K. K. Strelkovej Letenka do raja a Letenka do sveta, dr. A. Rejnera Ach, miláčik, M. Paveľkovej Spomienky starej herečky a preklad A. Hykyska Budchdove slová múdrosti Dhammapadam.

Pre čitateľské tábory mladých krajanov pripravila knižnica večerné stretnutia na terase či pod lampou v ÚK na Miletičovej ul. so známymi umelcami a spisovateľmi E. Kristínovou, V. Ferkom, Š. Moravčíkom, D. Krausom, M. Demákom.

Veľkej obľube sa u starších a postihnutejších čitateľov tešia panelové diskusie s odborníkmi pod názvom Senior fóra.

Detskú fantáziu a umelecké vlohy detských čitateľov podnecuje aj literárna súťaž vo vlastnej tvorbe pod názvom Literárne potulky.

Prezentáciu knižnice a vôbec mestskej časti predstavuje i informovanie verejnosti Ružinova o činnosti KR vo forme výstaviek a výstav na rôzne témy, zapojenie sa knižnice významnými podujatiami za účasti spisovateľov a hostí (D. Hevier, dr. A. Ráky) do Týždňa slovenských knižnic, účasť na 1. a 2. ročníku Detskej knižnej zatvy, dni s KR na medziná-

rodnom knižnom veľtrhu Bibliotéka, budovanie vlastnej webovej stránky a vydávanie periodika Občasník knihovníkov Bratislavského kraja v rámci aktívneho kolektívneho členstva v profesnom občianskom združení SSK.

3. Edičná činnosť

Edičná činnosť síce nie je hlavnou činnosťou knižnice, no napriek tomu dotvára jej imidž a postavenie v očiach verejnosti. Knižnica Ružinov za posledné roky vydala a vytlačila t. j. aj samostatne redakčne, graficky a tlačiarensky spracovala celý rad materiálov a dokumentov (interné metodické materiály pre vypožičnú službu, propagačné materiály, skladačky, letáky, bibliografie a iné tlačoviny), ktoré splnili svoj účel a poslanie. Z tých, ktoré prekročili aj hranice Ružinova treba spomenúť najmä Ulice Bratislavy (register všetkých bratislavských ulíc, vyšiel v dvoch vydaniach), ABC knihovníka – metodický materiál pre pracovníkov vypožičnej služby (tiež 2 vydania), Napisali o nás – bibliografia článkov o knižnici a výberov v tlači za roky 1972 – 1997, Zijú medzi nami – vyberová bibliografia pre seniorov, zborník venovaný čitateľským táborom krajskej mládeže pod názvom Stále doma, Kultúra Ružinova – bibliografia, ktorá zmapováva kultúrne dianie v mestskej časti.

Mimoriadne priaznivo až s celoslovenskou odozvou bol prijatý zborník kresieb našej kolegyne Janky Klenovičovej O knihe, knižnici a kultúre smrtelne vážne, z ktorého niektoré kresby ilustrovali aj niekoľko čísel odborného periodika Knižnica.

Knižnica pravidelne s malou prestávkou v minulom a v tomto roku inštaluje vo vestibule Miestneho úradu Bratislava – Ružinov veľkú propagačnú výstavu, kde na 8 paneloch približuje verejnosti svoje služby a aktivity.

Pri všetkých aktivitách bohato využíva vlastné edičné materiály a tlačoviny na vysokej reprografickej úrovni a každé zaujímavejšie podujatie aj faktograficky zdokumentováva.

4. Medzinárodná spolupráca

Je to oblasť, o ktorú rozšírila knižnica svoje pôsobenie len prednedávnom, avšak možno povedať, že úspešne. Nadviazala spoluprácu prostredníctvom SSK s Knižnicou Š. Homolu v Petrovci v Juhoslávii vo forme výmeny publikácií a kníh, pracovníci knižnice sa zúčastnili recipročného študijného pobytu v Mestskou knižnicou v Prahe, v rámci členstva v SSK sa uzavrela Zmluva o priateľstve a spolupráci s Ústrednou knižnicou Slovákov v Našičiach v Chorvátsku, vo forme knižných darov sa poskytla pomoc Slovákom v Poľsku a pravidelne každoročne sa robia knižné zbierky pre krajanov zo zahraničia.

Zámerne neuvädzame žiadne číselné ukazovatele, už i preto, že v roku 1999 sa zrušili z dôvodu nerentability 2 pobočky, čo následne

ovplyvnilo plnenie všetkých plánovaných úloh v ďalších rokoch.

Pre porovnanie však uvedieme len zopár číselných ukazovateľov s 30-ročným časovým odstupom, ktoré svojim spôsobom tiež dokumentuje vzťah našej spoločnosti k informačnej kultúre. V roku 1972 KF obsahoval 125 630 kn. j. a knižnica evidovala 8 009 čitateľov, ktorí si na 10 pobočkách vypožičali 304 641 kníh a časopisov. Na sklonku roka 2001 KF obsahoval 190 284 zväzkov, knižnicu navštevovalo 6 204 zapísaných čitateľov, ktorí si na 5 pobočkách vypožičali 410 114 kníh a časopisov.

Premeny času však nepoznačili len úspechy, či neúspechy činnosti a existencie KR, ale neuprosný čas svojim následným pôsobením vytrhol z jej radov i obetavé knihovníčky, dobré kolegyne Mgr. Dašku Kutrťovú a Mgr. Elenku Prágerovú. Rady bývalých pracovníčok knižnice navždy opustili i jej niekdajšie riaditeľky G. Pecháčková a Mgr. M. Piačeková a zaľúžilé knihovníčky Terka Plučinská a Katarína Kukoreliová.

S čím vzhliada knižnica do budúcnosti, čo ju čaká, a aké sú jej závery, priority, či očakávania?

Pracovníci knižnice by radi realizovali svoj sen – otvoril v Ružinove knižnicu vybavenú a fungujúcu ako kultúrne a informačné centrum. V spolupráci so školami a rodičmi by chceli začať rozvíjať myšlienku hlasného čítania. Inšpiratívne modely typu Veľká a malí kamaráti si čítajú, pozvanie známej osobnosti, aby prečítala príbeh, zorganizovanie čitateľského maratónu, zapojenie celej školy do akcie Polož všetko a čítaj považujú za dostatočne podnetné pre opätovné pritiahnutie ku knižkám. Skutočnosť oprávnené poukazuje v dobe internetu a počítačových hier na to, že záujem detí o knihy upadá. Avšak na to sú tu práve knižnice, aby prišli s takými podujatiami, ktoré odpuťujú deti od počítačov a presvedčia ich o tom, že čítať je potrebné, a knihu žiadne, ani elektronické médiá nenahradia. Modernizácia služieb prostredníctvom počítačov sa i v KR uskutočňuje síce pomaly, ale predsa už niekoľko rokov. Túžbou pracovníčok knižnice je po konvertovaní všetkých záznamov prístavkov do programu Rapid Library pokračovať v spracovávaní KF na báze Unimarcu, a čím skôr zabezpečiť knihy čiarovými kódmi, a pred krádežou ich ochrániť bezpečnostnými zariadeniami, či špeciálnymi signalizačnými systémami. A samozrejme, čím skôr prepojiť sieť a poskytovať vypožičnú službu na úrovni doba a požiadaviek svojich návštevníkov a čitateľov.

A i napriek tomu, že azda najviac všetkých knihovníkov všeobecne trápi absencia kultúrneho dopytu, stále menej a menej finančných prostriedkov na nákup kníh a informačnú existenciu, do ďalších rokov vstupuje KR a jej pracovníci s nádejou a vierou v premenu všetkých knižnic, vrátane i tej svojej, na multifunkčné moderné mediátéky, napojené elektronicky na celý svet. A hoci má málo finančných prostriedkov v porovnaní s inými verejnými knižnicami na Slovensku, môže vďaka pochopeniu zriaďovateľa stále celkom slušne fungovať.

Toľko na margo jednej 30-ročnej jubilujúcej knižnice, ktorú premeny času v pozitívnom i negatívnom zmysle boli poznačili. Na jednom jej však neubrali, na ľudskom potenciáli, na kolektívne pracovníkov, ktorí svo-

jím odborným i ľudským vkladom tvoria i v tejto rozporupnej dobe spolu so svojou knižnicou miesto kontaktu človeka s človekom, človeka s kultúrou a informáciami v súlade s výrokom filológa Maurosa, ktorý si bol kedysi dávno povzdychol: „Libri et homines, fatua sua habent“ - ľudia aj knihy majú svoje osudy.

Z histórie...

PhDr. Ľubica Segešová

Prehľad činnosti Krajskej pobočky SSK Bratislavského kraja

V poradí druhé zasadnutie Výboru KP SSK BK sa uskutočnilo v dobre dostupnej Univerzitnej knižnici v Bratislave dňa 12. septembra 2002. Po kontrole uznesení z predchádzajúceho zasadnutia výboru bolo predsedníčke KP dr. Horákovej uložené zabezpečiť podpísanie slovenskej i chorvátskej verzie Dohody o spolupráci medzi KP SSK BK a Ústrednou knižnicou Slovákov (ÚKS) v Chorvátskej republike v Našičiach a po nej rozbehnúť plánovanú spoluprácu. Jej prvým krokom by bolo zaslanie kníh pre ÚKS z Knižnice Ružinov v Bratislave cestou diplomatickej pošty do Chorvátska.

Predsedníčka KP informovala členov výboru o platení členských príspevkov SSK členmi KP SSK BK. V roku 2002 sme sa po vyhodnotení tajomníčky SSK p. Weissovej ocitli v tejto oblasti na jednom z posledných miest medzi krajskými pobočkami SSK. Výbor sa domnieval, že problém nastal pravdepodobne zmenou pracovného pôsobiska tajomníčky SSK p. Weissovej, ktorá má členské príspevky na starosti.

Avšak p. Weissová sa spolu s predsedníčkou SSK p. Ing. Stasselovou obrátili listom spolu s poštovou poukážkou na všetkých kolektívnych i individuálnych členov SSK s výzvou na zaplatenie príspevku a aktualizáciu adres a telefónnych čísel s tým, že členstvo v spolku je dobrovoľné, a podľa stanov platenie členských príspevkov je jednou zo základných povinností členskej základne, a kto si túto skutočnosť do 5. októbra t. r. neuvedomí, zanikne mu členstvo v spolku.

Touto otázkou sa bude zaoberať i pripravovaná krajská konferen-

cia i Valné zhromaždenie SSK.

Členovia Výboru KP SSK BK sa zaoberali odporúčaním Výboru SSK uskutočniť krajskú konferenciu SSK pred konaním Valného zhromaždenia SSK, plánovaného na prvú polovicu novembra 2002. Za deň konania krajskej konferencie zvolili 29. október 2002 o 13,00 hod. Za miesto konania bola navrhovaná už tradične Univerzitná knižnica v Bratislave. Avšak z dôvodu rekonštrukcie knižnice už v termíne konania konferencie sa táto uskutoční v CVTI na Nám. slobody. Výbor KP spolu so zaslaním pozvánok v predstihu osloví kolektívnych a individuálnych členov k zaslaniu ich návrhov na nových členov Výboru KP na ďalšie volebné obdobie. Získa krátke charakteristiky navrhovaných nových členov Výboru KP SSK BK, prípadne návrhy na nového predsedu a členov celoslovenského SSK.

Predsedníčka KP dr. Horáková oboznámila potom členov výboru s dátumom a programom konania Valného zhromaždenia SSK. Uskutoční sa 13. novembra 2002 v Martine, deň po metodickej porade riaditeľov knižníc, ktorú zvoláva na 12. 11. 2002 Ing. Daniela Slížová, vedúca Odboru pre knižničný systém SR do Slovenskej národnej knižnice v Martine. Dôvodom pre spojenie týchto dvoch akcií je úspora cestovných nákladov účastníkov valného zhromaždenia a zefektívnenie časových a pracovných aktivít.

Dôležitou súčasťou rokovania Výboru KP bola informácia prizvaného člena zasadania - výkonného redaktora spoločného bulletinu Mgr. Kuzmu o pripravovanej obsahovej náplni 2. čísla Občasníka... vydaného v roku 2002. Okrem stálych rubrik budú prínosom najmä dva pohľady na automatizáciu knižníc v Bratislavskom kraji, a to z Mestskej knižnice v Bratislave a z Malokarpatskej knižnice v Pezinku. Bulletin priniesie plné znenie Dohody KP SSK BK o spolupráci s ÚKS v Chorvátsku, zaznamenaná 30. výročie vzniku Knižnice Ružinov v Bratislave a zhodnotí trojročnú existenciu krajských pobočiek SSK.

Členka výboru Mgr. Kurillová zo Slovenskej pedagogickej knižnice v Bratislave oboznámila ostatných členov s putovnou výstavou prác žiakov zapojených do projektu združenia Orava pod názvom "Týždeň hlasného čítania v ohlasoch detí a učiteľov", ktorá je v súčasnosti inštalovaná v ich knižnici. Po nej príde na rad Mestská knižnica v Bratislave, kde sa deti a učitelia dozvedia o názoroch svojich rovesníkov a kolegov na toto preferované podujatie.

Na záver zasadnutia predložila predsedníčka KP členom výboru zaujímavú ponuku predsedníčky SSK Ing. Stasselovej k možnosti účasti našich 2 členov na zahraničnej konferencii "Knihovny súčasnosti 2002" v Seči pri Chrudiví v Českej republike v septembri t. r.. Ako potenciálna účastníčka bola vybratá dr. Hížnayová zo Slovenskej ekonomickej knižnice Ekonomickej univerzity v Bratislave.

Tešíme sa na Vás na krajskej konferencii KP SSK BK 29. októbra 2002!

A teraz pohľady na knižničnú kultúru v Bratislavskom kraji

Prvý...

PhDr. Elena Veľasová

Príspevok ku koncepcii kultúry v oblasti knižničnej činnosti v Bratislavskom samosprávnom kraji do roku 2005

Súčasný stav

Na území mesta Bratislavy sa sieť verejných knižníc tvorila a budevala vždy v úzkej nadväznosti na jeho územné rozdelenie.

V súčasnosti pôsobí v meste Bratislava 18 knižníc a ich 27 pobočiek – spolu 45 knižničných pracovísk. Sú to : Mestská knižnica v Bratislave riadená Magistrátom hlavného mesta SR Bratislavy, poverená nadobecnou metodickou funkciou smerom k sieti verejných knižníc v meste a 17 mestských častí, ktoré sú riadené príslušným miestnym úradom.

Z uvedených knižníc je 5 knižníc s právnym subjektom a 12 knižníc bez právneho subjektu. Z celkového počtu knižníc je 14 knižníc s profesionálnymi pracovníkmi a 4 knižnice s neprofesionálnymi pracovníkmi (MK Záhorská Bystrica, MK Jarovce, MK Rusovce, MK Čunovo). Z územného hľadiska patrí do Bratislavského samosprávneho kraja Malokarpatská knižnica v Pezinku, ktorá plní funkciu regionálnej knižnice s krajskou pôsobnosťou pre okresy Pezinok, Malacký a Senec, v ktorých je zriadených 69 verejných knižníc.

Kooperácia

Na území Bratislavského samosprávneho kraja plnia funkciu metodického pracoviska pre verejné knižnice dve knižnice: Mestská knižnica v Bratislave a Malokarpatská knižnica v Pezinku.

Mestská knižnica v Bratislave plní funkciu metodickokoordináčného pracoviska pre verejné knižnice na území hlavného mesta SR Bratislavy a zabezpečuje:

- spracovávanie Štatistického sumáru (ročne)
- spracovanie a vydanie Prehľadu činnosti (ročne)

Malokarpatská knižnica v Pezinku plní obdobné funkcie pre verejné knižnice okresov Malacký, Senec a Pezinok.

Vzhľadom k tomu, že verejné knižnice v Bratislave – meste a v Bratislave – vidieku odlišné čitateľské zázemie aj podmienky pre svoju činnosť, navrhujeme *aby sa vzájomná spolupráca v roku 2002 – 2005 realizovala* v takých tematických oblastiach, ktoré vyplývajú z celospoločenských potrieb a podmienky na ich realizáciu sú porovnateľné:

- Rozvoj a dopĺňovanie knižničného fondu
- Elektronizácia knižníc
- Služby handicapovaným občanom
- Vzdelávanie knižničných pracovníkov

Rozvoj a dopĺňovanie knižničného fondu

Verejné knižnice sú súčasťou knižničného systému Slovenskej republiky. Svoje fondy budujú dlhodobo a systematicky s prihliadnutím na úlohy, ktoré v rámci svojho regiónu plnia. Fondy verejných knižníc tvoria knihy, periodiká a špeciálne dokumenty neknižničného charakteru (audiovizuálne), ktoré knižnice dopĺňujú, spracovávajú a sprístupňujú.

Fond verejných knižníc v Bratislave v súčasnosti tvorí 1 368 052 knižničných jednotiek, z toho fond Mestskej knižnice v Bratislave predstavuje 308 837 kn. j. Fondy knižníc okresov Pezinok, Malacký a Senec predstavujú 582 154 kn. j., čo je spolu 1 950 206 kn. j. odbornej a krásnej literatúry pre dospelých, literatúry pre mládež a špeciálne dokumenty. Z celkového fondu verejných knižníc pripadá na 1 obyvateľa 3,1 zväzok.

Systematické budovanie a dopĺňovanie knižničného fondu novou literatúrou patrí medzi hlavné úlohy knižníc. Neoddeliteľnou súčasťou práce s fondom je jeho aktualizácia a vyradzovanie opotrebovanej a neaktuálnej literatúry.

Odporúčame zabezpečiť optimálne podmienky na systematické dopĺňovanie fondov so zachovaním ich univerzálnosti a tak udržať 3,2 zv. na obyvateľa, dosiahnuť ročný prírastok 35 000 zväzkov vo verejných knižniciach Bratislavského samosprávneho kraja.

Elektronizácia knižníc

Knižnica zabezpečuje slobodný prístup k informáciám šíreným na všetkých druhoch nosičov. Uspokojuje kultúrne, informačné, vedeckovýskumné a vzdelávacie potreby ľudí a tým podporuje ich celoživotné vzdelávanie, nezávislé rozhodovanie a duchovný vývoj. Svoje úlohy plní poskytovaním knižnično-informačných služieb z vlastných knižničných

fondov a sprístupňovaním vonkajších informačných zdrojov, teda databáz a knižničných fondov, ktoré sa nachádzajú mimo knižnice.

Verejné (ľudové) knižnice vždy kladli dôraz na individuálnu prácu s čitateľom, ich pracovníci sa špecializovali na prácu s výpočtovou technikou. V poslednom desaťročí nastal v celej spoločnosti rozmach automatizácie.

V súčasnosti vlastní výpočtovú techniku 9 bratislavských verejných knižníc: Mestská knižnica v Bratislave, Staromestská knižnica, Knižnica Ružinov, Miestna knižnica Podunajské Biskupce, Knižnica Bratislava Nové Mesto, Miestna knižnica Dúbravka, Miestna knižnica Lamač, Miestna knižnica Petržalka a Miestna knižnica Rusovce. V okresoch Pezinok, Malacky a Senec vlastní výpočtovú techniku 4 knižnice: Malokarpatská knižnica v Pezinku, Mestská knižnica Senec, Ock Bernoláková a Ock Gajary.

Knižnice, ktoré mali viac finančných prostriedkov, zakúpili si technické vybavenie, ale kvalitný výber softvéru komplikovalo nadsenie knihovníkov a neúnavné ponuky firiem, z ktorých sa každá z nich snažila presadiť ako najlepší práve svoj produkt. To často viedlo k rýchlemu nákupu programového vybavenia bez premyslenia a ďalšieho postupu a návaznosti automatizácie knižničných procesov.

Knižničné softvéry, ktorými disponujú verejné knižnice v kraji sú: LIBRIS, RAPID LIBRARY, SMARTLIB, CDS/ISIS a niektoré menšie knižnice používajú vlastné pre nich vytvorené programy.

V rokoch 2002 – 2005 je najdôležitejšou **strategickou úlohou realizovať program elektronizácie knižníc** v Slovenskej republike tak, ako ho ukladá uznesenie vlády č. 310 z 11. apríla 2001 s doplnkom bodu C.3. – zabezpečiť plné pripojenie knižníc na internet.

Táto úloha je pre regionálne knižnice plánovaná do 31.12.2003 a mestské a obecné knižnice s profesionálnym knihovníkom do 31.12.2004.

V zmysle uznesenia vlády č. 310 je v uvedenom období potrebné spolupracovať so Slovenskou národnou knižnicou v Martine, ktorá je poverená riadením, organizáciou a realizáciou programu elektronizácie a obstaraním jednotného knižničného softvéru.

V zmysle uvedeného uznesenia vlády v jednotlivých plánovacích obdobiach rokov 2002 – 2005 treba počítať vo VÚC a obciach s vyčlenením účelovo viazaných finančných prostriedkov na jednotlivé etapy elektronizácie.

Na dosiahnutie splnenia uznesenia vlády Programu elektronizácie knižníc SR je v rokoch 2002 – 2005 potrebné v knižniciach v kraji **zabezpečiť ich hardvérové a softvérové vybavenie, pevné pripojenie knižníc do internetu a vybudovať verejne prístupné internetové pracoviská. Služby handicapovaným občanom**

Ponovembrové zmeny po roku 1989 priniesli zmeny aj v postojoch spoločnosti k handicapovaným občanom, k ich začleneniu do vzdelávacieho a pracovného procesu.

Verejné knižnice ako kultúrne, informačné a vzdelávacie inštitúcie, ktoré zabezpečujú slobodný prístup k informáciám občanom všetkých vekových i sociálno-profesných kategórií, neboli finančne ani materiálne pripravené poskytnúť knižničné služby občanom so zdravotným postihnutím.

Prvá sa na túto ťažkú úlohu podujala Mestská knižnica v Bratislave, ktorá zabezpečila špeciálny fond zvukových kníh, tlačených kníh a periodik so zväčšeným a Braillovým písmom, urobila bezbariérový prístup do knižnice a tak 8. mája 1991 sprístupnila špecializované pracovisko pre zrakovu postihnutých obyvateľov Bratislavy a okolia. Už dvadsiaty rok využíva jeho služby 200 nevidiacich a slabozrakých občanov, ktorí ročne realizujú takmer 60 000 výpožičiek.

V Bratislavskom kraji nie sú žiadne knižnice, ktoré by mali špecializované pracovisko pre handicapovaných občanov.

Odporúčame, aby sa vo verejných knižniciach zabezpečil bezbariérový prístup pre všetkých imobilných občanov (vozičkári, ľudia s obmedzenou chôdzou a to odstraňovaním bariér, budovaním rámp, výťahov, parkovacích miest, hygienických zariadení – WC pre vozičkárov, atď a vytvárali sa ďalšie špecializované pracoviská pre handicapovaných najmä v blízkosti špeciálnych škôl pre telesne postihnutých, sluchovo postihnutých, domovov dôchodcov.

Vzdelávanie knižničných pracovníkov

Pracovníci verejných knižníc (ako pracovníci príspevkových a rozpočtových organizácií) sa v súvislosti so Zákonom o verejnej službe celospoločensky "dostali" po každej stránke na vyššiu úroveň. Zároveň sa od nich vyžaduje väčšia úslužnosť k občanom a vysoká profesionálna vedomostná úroveň.

V bratislavských verejných knižniciach je v súčasnosti adekvátne zastúpenie odborných knižničských pracovníkov so stredným i vysokoškolským vzdelaním. Vzhľadom na prudký rozvoj elektronizácie a vyššiu vekovú kategóriu pracovníkov v knižniciach je nedostatok odborných pracovníkov v práci s počítačmi. Z hľadiska elektronizácie knižníc je nevyhnutné zabezpečiť odborné vzdelávanie pracovníkov.

Slovenskej národnej knižnici v Martine (ďalej SNK) okrem iných dôležitých celoslovenských funkcií a povinností vyplýva, že je metodickým, poradenským, koordinačným, vzdelávacím a štatistickým pracoviskom knižničného systému (Zákon z 12.5.2000 o knižniciach..... Zb. zákonov č. 183, § 6, písm. e).

SNK má vo svojich ročných plánoch pestré a rozmanité zastúpenie projektov pre vzdelávanie knihovníkov (jazykové, odborné knihovnícke, odborné pre automatizáciu a elektronizáciu). Žiaľ, verejné knižnice nedisponujú s takými finančnými možnosťami, aby mohli hradiť viacerým pracovníkom cestovné a ubytovacie výdavky na 2-3 dňový pracovný seminár do Martina.

Navrhujeme, aby sme odborné školenia pre knihovníkov bratislavského kraja (podľa potreby) realizovali na území nášho regiónu s pomocou odborných školiteľov SNK (znižia sa finančné výdaje a ušetria sa čas na cestovanie).

Odborným partnerom nám v tomto smere bude Spolok knihovníkov bratislavského kraja.

Mestská knižnica začala s ním spoluprácu v tomto roku a realizovala metodický seminár pre knihovníkov bratislavského kraja – Aktuálne právne problémy a knižnica s odborníčkou Judr. Annou Blazyovou.

A druhý...

Mgr. Anna Gašparovičová

Koncepcia činnosti verejných knižníc Bratislavského samosprávneho kraja do roku 2005

Plnohodnotnou súčasťou kultúrneho života regiónu Bratislavského samosprávneho kraja sú **knižnično-informačné služby a práca s literatúrou**. Túto činnosť zabezpečujú verejné knižnice.

Knižnice sú kultúrne inštitúcie, ktoré plnia dôležitú funkciu pri školskom aj mimoškolskom vzdelávaní detí a mládeže, celoživotnom vzdelávaní a rekvalifikačných, podieľajú sa na voľnočasových aktivitách detí aj dospelých. Významná je ich sociálna funkcia: umožňujú prístup k informáciám a duchovnému bohatstvu nášho národa širokej verejnosti. Čitateľom verejnej knižnice sa môže stať každý občan bez ohľadu na spoločenské postavenie, náboženské vyznanie, politickú príslušnosť, vek alebo pohlavie. Služby verejných knižníc využívajú všetky vekové kategórie čitateľov od najmladších v predškolskom veku až po dôchodcov, ktorí navštevujú knižnice nielen kvôli literatúre a informáciám, ale aj pre nich veľmi potrebný sociálny kontakt.

Knižničný systém Bratislavského samosprávneho kraja (okrem mesta Bratislava) tvorí 69 verejných knižníc, z toho 1 regionálna s krajskou pôsobnosťou (Malokarpátska knižnica v Pezinku), 5 mestských (Malacky, Senec, Modra, Stupava, Sv. Jur), 9 profesionalizovaných a 54 ne-profesionalizovaných obecných knižníc. Knižnice sa svojou činnosťou a aktivitami zaradujú jednoznačne do nekomerčnej kultúry. V informačnej spoločnosti majú knižnice v miestnej kultúre v oblasti svojej činnosti nezastupiteľné miesto. V súčasnosti pokrývajú knižničnými službami celú

oblasť kraja. V niektorých lokalitách predstavujú jediný kultúrny a informačný potenciál.

Verejné knižnice – obecné, mestské, regionálne – sú súčasťou národného knižničného systému Slovenskej republiky.

Prioritnou úlohou knižníc v informačnej spoločnosti je:

1. zabezpečovať informovanosť, rozľadenosť, vzdelanosť a kultúrny vyspelosť občanov, a tým podporovať nezávislé rozhodovanie a duchovný rozvoj,
2. zabezpečovať informačnú a komunikačnú gramotnosť čitateľov a návštevníkov knižníc,
3. zabezpečovať slobodný prístup k informáciám šíreným na všetkých druhoch nosičov,
4. uspokojovať kultúrne, informačné, vedeckovýskumné a vzdelávacie záujmy verejnosti,
5. plniť dôležitú sociálnu funkciu a menia sa na komunitné centrá v daných regiónoch.

Atribúty činnosti knižníc sú:

1. Knižnično-informačné fondy
2. Knižnično-informačné služby
3. Čitatelia a používatelia
4. Kultúrno-výchovné aktivity

1. Knižničné fondy – prioritou by mala byť ich výrazná aktualizácia. Súčasný fondy knižníc pripomínajú skôr archívy, literatúra je zastaraná, neaktuálna, prevláda literatúra doplnovaná v ére socializmu, keď nákup kníh dovoľal štát. Po prechode knižníc pod samosprávu v zmysle Zákona č. 369/1991 Zb. z. o obecnom zriadení nastala pri dopĺňovaní knižničných fondov stagnácia. Pretrváva do súčasnosti. Pri dopĺňovaní knižničných fondov je nevyhnutné získať podporu zriaďovateľov a finančnú pomoc sponzorov – miestnych podnikateľov.

Knižničné fondy verejných knižníc vzhľadom na ich čitateľské záujem budovať ako univerzálne so zameraním na periodickú aj neperiodickú tlač: beletriu pre dospelých a krásnu literatúru pre deti, odbornú a študijnú literatúru pre dospelých, náučnú a encyklopedickú literatúru pre deti, periodické publikácie pre deti aj dospelých, postupne aj dokumenty na iných ako tlačových nosičoch (zvukové, elektronické, multimediálne...).

V rámci vedno-odborovej profilácie knižničných fondov vychádzať z miestnych potrieb. Pri dopĺňovaní fondov zamerať sa na miestnu tlač, t. j. literatúru o meste, obci. Publikácie vydávané v obci obecnými úradmi, miestnymi komunitami, školami apod. sprístupňovať občanom v miestnej knižnici.

V obciach s národnostnými menšinami zabezpečiť literatúru v ja-

zyku menších.

Pre handicapovaných občanov – nevidiacich a slabozrakých využívať možnosť zabezpečovať zvukové knihy z Knížnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči (tieto poštové zásielky sú oslobodené od poštových poplatkov).

2. **Knížnično-informačné služby** – prostredníctvom knížničnoinformačných služieb naplňať ústavné právo občanov na informácie, zabezpečiť rovnocenný prístup všetkých občanov miest a obcí BSK k poznatkom a ku kultúre prostredníctvom kníh a informačných zdrojov pri školskom aj mimoškolskom (celoživotnom) vzdelávaní, využívaní voľného času a relaxovaní, pri uspokojovaní informačných a kultúrnych potrieb občanov.

Rozvíjajú základné formy knížnično-informačných služieb:

- absenčné výpožičky (požičiavanie domov),
- prezenčné výpožičky (čítanie a štúdium v knižnici),
- poskytovanie informácií faktografických, občianskych, vrátane informácií v zmysle zákona o slobodnom prístupe k informáciám,
- sprístupnenie knížničných fondov občanom handicapovaným, najmä imobilným formou donášky kníh domov, pričom využijú a zapojí zamestnancov na VPP, civilnú službu, ako náhradu za budovanie bezbariérového prístupu (bežného v zahraničí), čo je záležitosť veľmi nákladná a pre mnohé mestá a obce v súčasnosti nerealizovateľná.

3. **Čitatelia a používatelia** obecných a mestských knižníc sú obyvatelia danej obce/mesta – deti, zamestnanci, ženy v domácnosti, dôchodcovia, nezamestnaní. V obecných knižniciach prevládajú čitatelia do 15 rokov – žiaci miestnych ZŠ. Zamerajú činnosť verejných knižníc na úzku spoluprácu so školou, školskou družinou a školskými klubmi, materskými školami. Spolupracovať a koordinovať činnosť so školskými knižnicami najmä pri dopĺňovaní knížničných fondov, čo v súčasnosti umožňujú ich spoločný zriaďovatelia. Zamerajú aktivity na kluby dôchodcov a ďalšie komunity v obci.

4. **Kultúrno-výchovná činnosť knižníc** – ako kolektívnu formu práce s čitateľom rozvíjajú najmä v mestských a profesionalizovaných obecných knižniciach, pretože si vyžaduje dostatok času knihovníka na prípravu a organizáciu. V rámci možností a miestnych podmienok rozvíjajú KVC aj v neprofesionalizovaných knižniciach.

- Kultúrno-výchovnú činnosť zamerajú najmä na:
- rozvíjanie čitateľských záujmov detí od najútlejšieho veku, formovanie a upevňovanie ich čitateľských návykov, uspokojovanie čitateľských potrieb,
 - rozvíjanie detskej fantázie a obrazotvornosti pomocou príbe-

hovor v prečítaných knihách, rozširovanie slovej zásoby detí a pes-tovanie schopnosti komunikácie (hlasné čítanie v knižnici, scénky, dramatizácie kníh, besedy s poučením),

- aktivity na podporu celoživotného vzdelávania a formovania schopnosti pracovať s informáciami a dokumentmi a schopnosti orientovať sa v informáciách pri ich vyhľadávaní v klasických aj elektronických dokumentoch (hodiny informačnej výchovy),
- aktivity na upevňovanie, prehĺbovanie a rozširovanie všeobecného a špeciálneho vzdelávania a poznatkov získaných vo vyučovacom procese (práca s encyklopédiami a náučnými slovníkmi, besedy s autormi, vedcami a zaujímavými ľuďmi z rôznych oblastí života, vedomostné, literárne a výtvarné súťaže),
- akcie a aktivity na spoznávanie miestnej a regionálnej histórie, kultúry, prírody ako aj regionálnych osobností a významných rodákov mesta, obce, sprostredkovať stretnutia s týmito osobnosťami. Spolupracovať pritom s miestnymi ZŠ, klubmi dôchodcov, miestnymi komunitami... (vlastivedné súťaže, kvízy, stretnutia s rodákmi...),
- zapájanie mladých ľudí do súčasného celospoločenského diania, riešenia aktuálnych páľčivých problémov (verejný sektor a dobrovoľnícka činnosť detský parlament...),
- besedy s odborníkmi na rôzne aktuálne témy v nadväznosti na odbornú literatúru (drogy, životné prostredie, racionálna výživa, aktuálne zákony a legislatíva...),
- akcie a aktivity pre nezamestnaných, pomoc pri vyhľadávaní zamestnania (prehľad o voľných pracovných miestach, písanie životopisov apod.),
- akcie zamerané na spoznávanie tvorby súčasných slovenských autorov a ich stretnutia s čitateľmi.

Budovať knižnice ako komunitné centrá na stretávanie ľudí s podobnými záujmami, problémami, názormi a zameraním.

Využívať bohaté intelektuálne a odborné zázemie uložené v knihách a literatúre pri školskom aj mimoškolskom vzdelávaní, získavaní poznatkov a informácií potrebných pre osobnostný rast a profesionálny rozvoj.

Podporiť rozvoj a činnosť mestských knižníc najmä v okresných mestách Malacky a Senec prinavrátením právnej subjektivity, ktorú stratili nesyntetickým začlenením do knížničných inštitúcií – regionálnych kultúrnych centier.

Elektronizácia a internetizácia knižníc

Do projektu elektronizácie v súlade so Stratégiou rozvoja slovenského knihovníctva do roku 2006, ktorú prijala vláda SR postupne zapájať mestské aj obecné knižnice zavádzaním automatizácie do vnútorných činností knižnice (spracovanie a evidencia knížničných fondov, výpožičky, on-line katalógy) ako aj postupné pripájanie na globálnu celosvetovú

sieť – internet.

Činnosť knižníc prispôsobovať novým podmienkam, pokiaľ ide o nové druhy dokumentov (multimediálne), nové komunikačné možnosti a požiadavky na nové služby zo strany čitateľov.

Obecné a mestské knižnice ako inštitúcie prístupné širokej verejnosti sú ideálnym miestom pre prístupenie internetu občanom mesta/obce pre vyhľadávanie potrebných informácií – o pracovných miestach, študijných plánoch domácich aj zahraničných univerzít, a ďalších občianskych, právnych, štatistických, demografických a iných informácií, vrátane informácií poskytovaných v súlade so zákonom o slobodnom prístupe k informáciám, ako aj pre možnosť využívania elektronickej pošty (e-mail). Sprístupňovať internet v obciach najmä pre občanov, ktorí nemajú a ešte dlho nebudú mať vlastný internet.

V súčasnosti internetové stanice pre verejnosť sprístupňuje iba Malokarpatská knižnica v Pezinku. Do roku 2005 zapojiť minimálne mestské knižnice a podľa možnosti profesionalizované obecné knižnice. Hľadať a využívať možnosti pripojenia verejných knižníc prostredníctvom vládnej siete (budovanie siete Govnet je zatiaľ pozastavené – škoda!), resp. akademickej siete SANET.

Kooperácia

Na báze dobrovoľnosti a vzájomnej spolupráce rozvíjať kooperáciu medzi

a) **knižnicami kraja** najmä bratislavskými a mimobratyslavskými v oblasti:

- katalógizácie a retrokatalógizácie knižničných fondov,
- regionálnej bibliografie a edičnej činnosti,
- vzdelávaní knižničných pracovníkov,
- zabezpečovaní informácií a dokumentov z externých informačných zdrojov,
- vypracovaní projektov pri získavaní mimorozpočtových zdrojov financií.

b) **ostatnými kultúrnymi inštitúciami**, ktoré tvoria informácie a budujú zbierkové fondy (múzeá, archívy...) pri výmene a vzájomnom využívaní informácií a vytváraní informačných zdrojov.

S pomocou moderných informačných a komunikačných technológií postupne vytvárať prepojený informačný región.

Postavenie Malokarpatskej knižnice v Pezinku v knižničnom systéme Bratislavského samosprávneho kraja

Malokarpatská knižnica v Pezinku, ktorá je regionálnou knižnicou s krajskou pôsobnosťou pre oblasť Bratislavského samosprávneho kraja, budovať vo vzťahu k verejným knižnicám – mestským a obecným ako:

- metodické pracovisko pre vzdelávanie knihovníkov a odbornú po-

moc v konkrétnych odborných činnostiach, ako aj pri postupnej elektronizácii a internetizácii knižnic,

- bibliograficko-informačné stredisko pre získavanie, spracovanie, uchovávanie a sprístupňovanie fondu regionálnej literatúry a miestnej tlače za celý Bratislavský kraj (okrem mesta Bratislava) v zmysle zákona o povinnom výťažku,

- edičné stredisko pre vydávanie odborných metodických, študijných a informačných materiálov a bibliografií,

- moderné informačné centrum regiónu, ktoré:

- a) zabezpečuje a sprístupňuje informácie o regióne a pre región (predstavitelov samosprávy miest, obcí a BSK, štátnej správy, ako aj individuálnym používateľom a podnikateľským subjektom z vlastných databáz a externých informačných zdrojov (internet),
- b) vykonáva štatistické vykazovanie, zabezpečuje zber, spracovanie a vyhodnocovanie štatistických ukazovateľov za knižnice kraja pre štatistický úrad SR, MK SR, Slovenskú národnú knižnicu v Martine, Úrad BSK a ďalšie inštitúcie,
- c) vypracováva projekty rozvoja knižničného systému v regióne,
- d) zabezpečuje informácie o nových trendoch v knižnično-informačných službách pre knižničných pracovníkov a zriaďovateľov knižníc,
- e) spracúva public relations pre knižnice – efektívne spôsoby informovania širokej verejnosti o úlohách, význame, poslaní a činnosti knižníc,
- f) rozvíja kooperáciu a spoluprácu knižníc na báze dobrovoľnosti, ako kooperatívne združenie vstupuje do projektov pri získavaní tzv. mimorozpočtových zdrojov na činnosť a dopĺňovanie knižničných fondov.

Záver

Trendy rozvoja verejných knižníc obsiahnuté v koncepcii sú v súlade s medzinárodnými dokumentmi v oblasti knižnično-informačnej činnosti, ktoré boli prijaté európskymi inštitúciami – Manifest UNESCO o verejných knižniciach (UNESCO, 1994), Verejné knižnice a informačná spoločnosť (Európska komisia, 1998), Správa o Zelenej knihe o úlohe knižníc v modernom svete (Európsky parlament, 1998), Knižničná legislatíva (Rada Európy, 1999) a odporúčané členským štátom EÚ. Pri začleňovaní Slovenskej republiky do európskych štruktúr je potrebné, aby zriaďovatelia verejných knižníc – samosprávne orgány – venovali knižniciam pozornosť a podporu, ktorá im v informačnej spoločnosti náleží.

Zo zahraničia

prof. Ružica Vinčak

Vznik a činnosť Ústrednej knižnice Slovákov v Chorvátsku

Ústredná knižnica Slovákov v Chorvátskej republike bola založená 10. 11. 1998 v Našiciach pri Chorvátskej národnej knižnici a čitárni. V Našiciach a jeho okolí žije najväčší počet príslušníkov slovenskej menšiny v Chorvátsku (ich celkový počet sa pohybuje okolo 6 000). Toto mesto je preto sídlom kultúrno-spoločenského života Slovákov v Chorvátsku – tu sa nachádza Zväz Slovákov, tri základné školy, v ktorých sa vyučuje slovenský materinský jazyk, veľký počet slovenských združení a spolkov, tu sa vydáva slovenský mesačník Prameň, realizuje rozhlasové vysielanie v slovenskom jazyku a pod. Od roku 1991 slovenská menšina v Chorvátsku zintenzívnila svoje úsilia v procese zachovania a pestovania vlastnej kultúry, jazyku a osobitosti. Toto zvýšenie národného povedomia vplývalo aj na zakladanie slovenskej knižnice v Našiciach. Podnet k jej založeniu dal Zväz Slovákov v dohode s vládnym Úradom pre národnostné menšiny ChR, a to preto, lebo dozreli základné podmienky na jej otvorenie – vo Zväze sa zhromaždil veľký počet darovaných slovenských kníh, ktoré mohli tvoriť základ knižničného fondu a chorvátsky štát zákonom reguloval, že každá menšina, ktorá má viac ako 5 000 príslušníkov má právo na založenie vlastnej ústrednej knižnice, ktorej činnosť bude zo štátu aj financovaná. Knižnice menšín v Chorvátsku sa zakladajú pri chorvátskych mestských knižnicách z dôvodu ľahšieho začiatku činnosti a odbornej, priestorovej a finančnej pomoci.

Úloha Ústrednej knižnice Slovákov v Chorvátsku nie je ľahká a jednoduchá. Slovenské obyvateľstvo v Chorvátsku je rozptýlené po celom území, a aj keď sa jeho najväčšia koncentrácia nachádza v Slavónsku, kde je založená knižnica, potrebné je uspokojiť potreby všetkých príslušníkov menšiny. A potom, vzdelávacia úroveň slovenského obyvateľstva v Chorvátsku je priemerná (stredného stupňa), a najväčšiu prekážku v aktívnejšom využívaní slovenského knižného fondu spôsobujú práve slabšie vedomosti zo slovenského spisovného jazyka. V slovenských prostrediach v Chorvátsku sa totižto materinský jazyk značne zdeformoval („

pochorvátčil“), a jeho spisovnú formu používajú iba žiaci a menší počet ľudí vyštudovaných v SR, a najnovšie aj na Katedre slovakistiky FF v Záhrebe.

Základnou úlohou a cieľom slovenskej knižnice je propagovanie slovenského jazyka a písanej reči, vlastne celej slovenskej kultúry, klasickými a špecifickými knižničnými aktivitami. Knižnica jednej menšiny pracuje na zachovaní a rozvíjaní kultúry príslušníkov svojej menšiny, ale zároveň obohacuje aj kultúru štátu, v ktorom sa nachádza. Pre túto jej multikulturnú činnosť potrebné sú určité predpoklady – priestor, odborník, vybavenie, financie. Ústredná knižnica Slovákov v Chorvátsku tieto predpoklady má (vo väčšej alebo menšej miere) splnené – priestor a základné vybavenie sa nachádzajú v chorvátskej knižnici, tu je aj odborník – vedúci knižnice a finančné prostriedky pre knižnicu zabezpečuje Ministerstvo kultúry ChR (knižnice menšín sú priamo pod jeho ingerenciou).

Slovenská knižnica je miestom, na ktorom sa rôznymi aktivitami (nielen základnou – vypožičiavaním kníh) prístupujú informácie vo vlastnom jazyku. Tieto aktivity môžu byť rôznorodé a neobyčajné, ale dôležité je, aby napomáhali v prístupovaní informácií záujemcom o slovenskú kultúru a národ a pomáhali príslušníkom slovenskej menšiny v zachovaní ich etnickej, jazykovej, náboženskej a kultúrnej identity.

V tom zmysle slovenská knižnica pracuje najmä na nasledujúcim:

1. ÚKS zbiera údaje, sleduje a analyzuje **stav knižných fondov** v jazyku svojej národnostnej menšiny pri verejných knižniciach (knižnica Českej besedy v Záhrebe, knižnica v Lipovljanoči), v školách (všetky ZŠ, v ktorých sa vyučuje slovenský materinský jazyk – Jelisavac, Markovac, Našice, Josipovac, Jurjevac, Ilok, Radoš, Soljani), v Maticiach slovenských (slovenských združeníach v Chorvátsku, ktoré sú zjednotené v Zväze Slovákov a je ich 13 – Našice, Jelisavac, Markovac, Josipovac, Jurjevac, Ilok, Osijek, Soljani, Záhreb, Rijeka, Lipovljani, Meduric, Radoš), podľa prieskumu v roku 2001 celkový fond slovenskej literatúry v Chorvátsku v týchto združeníach bol 6 000 kníh.
2. Analyzuje záujem príslušníkov svojej menšiny o knihy a na základe toho vypracováva program knižničnej siete (knižné stanice) v Chorvátsku. Doteraz bolo zistené, že existuje potreba a možnosť **zakladania knižných staníc** v Iloku (v rámci Slovenského domu Maticе slovenskej Ilok, kde už existuje priestor, fond a minimum vybavenia), Josipovci Punitovačkom (v ZŠ Josipa Kozarca), Jelisavci (v ZŠ Ivan Brnik Slovák) a Rijeke (v Matici slovenskej Rijeka). Knižné stanice ešte nie sú založené, ale sú vykonané prípravy a rozhovory.
3. ÚKS organizuje a vedie **centralizované zásobovanie** knižným a iným fondom v slovenskom jazyku pre svoje potreby a potreby budúcich knižných staníc – jedna časť fondu sa ešte stále zaoštaráva **darovaním** zo Slovenska a Chorvátska (kde zaznamenávame dobrú spoluprácu so slovenským lektorátom na FF v Záhrebe, s Domom zahraničných Slovákov, Etnografickým ústavom v Bratislave, Mestskou knižnicou v Bratislave, Ministerstvom kultúry a Ministerstvom školstva SR, Zvä-

zom Slovákov v Chorvátsku). Druhá časť knižného fondu sa zaoberá **nákom** cez niektoré z vydavateľstiev v našom štáte, alebo priamo v niektorom knihkupectve na Slovensku (najnovšie sme nadviazali dobrú spoluprácu s knihkupectvom Academia z Bratislavy a v tomto nám pomoc poskytlo slovenské veľvyslanectvo, ktoré nám kúpené knihy zo Slovenska aj dováža do Našic).

4. ÚKS organizuje a vedie **centralizované spracovávanie** kníh (zatiaľ všetko okrem katalogizovania, lebo je v priebehu zaoberávanie programu na automatické spracovávanie CROLIST-u).
5. V rámci **informačnej činnosti** vypracováva bulletin noviniek a cestou médií šíri informácie o nových knihách a aktivitách knižnice (najčastejšie na rozhlasovej stanici Našice, v chorvátskom vysielaní Kultúrna mozaika v piatok a v slovenskom týždennom vysielaní, v slovenskom časopise Prameň, v lokálnych novinách) a podporuje čítanie v materinskom jazyku. Tiež organizuje skupinové a individuálne návštevy knižnice a oboznamovanie sa s jej činnosťou a fondom, v každom roku vydáva informačného sprievodcu o svojej práci a službách.
6. Organizuje a vedie **propagačné a kultúrne aktivity** a podujatia v knižnici – literárne večerky a stretnutia so slovenskými spisovateľmi a ďalšími kultúrnymi a verejnými osobami, prednášky, prezentácie kníh a iných publikácií, výstavy a pod., pričom sa veľký dôraz kladie na prácu s deťmi a žiakmi (literárne dielne, videoprojekcie slovenských filmov apod.) zaznamenáva výročia a dni – Deň mesta Našice, výročia založenia Zväzu Slovákov v Chorvátsku, mesiac slovenskej a chorvátskej knihy a pod.
7. Nadväzuje **spoluprácu so združeniami a inštitúciami** svojej menšiny v ChR a SR, s učiteľmi slovenského jazyka v školách, v ktorých sa vyučuje slovenčina, s knižnicami v miestach, kde žijú príslušníci slovenskej menšiny. V rámci spolupráce so Zväzom Slovákov a Ministerstvom školstva SR pomáha vo výbere študentov z Chorvátska na štúdium do SR. Aktívne spolupracuje s ostatnými knižnicami menšín v Chorvátsku (pravidelné stretnutia a pracovné schôdze).

ÚKS v súčasnosti disponuje s knižným fondom od 1 500 zväzkov, má tiež 11 audiokaziet, 19 videokaziet, 71 exemplárov slovenských časopisov (detských, zábavných, informačných). Služby v slovenskej knižnici každý rok pravidelne používa priemerne 70 osôb (80 % deti a mládež) a 20 kolektívnych členov (združenie, spolky a škôl). V roku 2001 počet stálych čitateľov knižnice bol 64, z čoho bolo 1 predškolského veku, 45 žiakov základných škôl, 2 stredoškôlaci, 2 študenti a 10 dospelých čitateľov, ako aj viac kolektívnych používateľov (Zväz Slovákov, Matica, slovenské školy). Popri stálych používateľoch slovenskej národnosti, služby slovenskej knižnice čoraz častejšie využívajú aj členovia chorvátskej knižnice.

Vypožičiavanie slovenských kníh je obmedzené na slovenských používateľov, ale najčastejším druhom činnosti je uspokojovanie informačných potrieb individuálnych a kolektívnych členov z oblasti slovenského jazyka, kultúry, histórie, zemepisu. Záujem je o pomoc pri príprave od-

borných prác, maturitných a diplomových, ako aj rôznych referátov. ÚKS v tejto oblasti poskytuje maximálne služby všetkým používateľom slovenského pôvodu, ale čoraz častejšie aj chorvátskym občanom. Najväčší problém je ešte stále nepravidelné zaoberávanie tlače. Očakávajú sa prostriedky na nákup počítačového programu pre automatické spracovávanie kníh CROLIST a vyriešiť treba aj nákup audiovizuálneho vybavenia, ktorým by sa úspešnejšie prezentovala slovenská kultúra a jazyk.

ZMLUVA O SPOLUPRÁCI MEDZI

ÚSTREDNOU KNIŽNICOU SLOVÁKOV
V CHORVÁTSKEJ REPUBLIKE
(pri Chorvátskej národnej knižnici a čítarni Našice)

A
KRAJSKOU POBOČKOU SPOLKU SLOVENSKÝCH KNIHOVNÍKOV
BRATISLAVSKÉHO KRAJA

I. Zmluvné strany

Za Ústrednú knižnicu Slovákov v Chorvátskej republike
(ďalej len Ústredná knižnica Slovákov)

vedúca knižnice prof. Ružica Vinčák

a

za Krajskú pobočku Spolku slovenských knihovníkov Bratislavského kraja
(ďalej len Krajská pobočka SSK)

predsedkyňa pobočky PhDr. Darina Horáková

II. Predmet zmluvy

Zmluvné strany vyhlasujú svoje odhodlanie upevňovať priateľstvo medzi oboma inštitúciami, trvale rozvíjať vzájomné vzťahy a všestrannú spoluprácu.

Zmluvné strany sa zaväzujú informovať a oboznamovať širokú (odbornú i laickú) verejnosť s obsahom, zmyslom, významom a poslaním tejto zmluvy v okruhu svojej pôsobnosti tak, aby napomohli jej efektívnemu a úspešnému uplatňovaniu v živote.

Obidve strany sa budú navzájom informovať o akciách, aktivitách

a činnostiach, ktoré môžu byť pre ne prospešné a užitočné (edičná a publikačná činnosť - knižnícke, literárne a iné kultúrne podujatia, semináre a stretnutia atď).

Krajská pobočka SSK v spolupráci s členskými knižnicami Bratislavského kraja zabezpečí pre Ústrednú knižnicu Slovákov slovenské materiály a dokumenty (ako napr. edičné plány vydavateľstiev, povinné čítanie zo slovenskej literatúry, odborné časopisy a periodiká, knižné dary, videokazety, MG pásky, CD - romy atď), ďalej poradí a pomôže pri sprostredkovaní stretnutí a kontaktov so spisovateľmi a inými osobnosťami kultúrneho a spoločenského života na Slovensku.

Obidve strany sa dohodli na tom, že budú podporovať výmenné študijné pobyty, exkurzie a návštevy knihovníkov.

Ústredná knižnica Slovákov zabezpečí pre Krajskú pobočku SSK podľa záujmu zoznam a informácie o krajských organizáciách a spolkoch v Chorvátsku, ďalej zoznam objednaných časopisov pre skoordinovalie získavania nových titulov a tiež časopis chorvátskych Slovákov Prameň pre Slovenskú národnú knižnicu v Martine, Mestskú knižnicu v Bratislave a pre Malokarpatskú knižnicu v Pezinku i knihy v chorváčtine.

III. Lehota spolupráce

Táto zmluva sa uzatvára na dobu neurčitú. Zmluva stráca platnosť v prípade, že jedna zo zmluvných strán od tejto zmluvy odstúpi.

IV. Záverčné ustanovenia

Akúkoľvek zmenu v tejto zmluve možno vykonať len na základe písomných dodatkov k nej podpísaných zmluvnými stranami.

Zmluvné strany vyhlasujú, že zneniu tejto zmluvy rozumejú a preto je prejavom ich slobodnej a vážnej vôle, na znak súhlasu ju podpisujú.

Zmluva je vyhotovená v dvoch exemplároch, každý v slovenskom a chorvátskom jazyku, pričom obidva texty majú rovnakú moc.

V Bratislave, dňa 10. 6. 2002

Za Krajskú pobočku SSK
Bratislavského kraja

.....

Za Ústrednú knižnicu Slovákov
v Chorvátskej republike

.....

Čo nám vrta v hlave...

PhDr. Dagmar Kleinová

Význam a opodstatnenie vzniku krajských pobočiek Spolku slovenských knihovníkov

Ľudia, aj keď niekedy túžia po samote, cítia od počiatku existencie ľudského rodu potrebu združovať sa s väčším alebo menším počtom ďalších ľudí už aj z existenčných dôvodov, pretože veľkú časť rozhodovacích činností nie sú schopní realizovať sami. Dobrovoľná práca prispieva k formácii osobnosti a k rozvíjaniu organizačných schopností. Spolková činnosť v záujmovom združení neexistenčného charakteru, ako je aj náš profesijný spolok, môže tiež uspokojovať aspirácie, ktoré mnohí knihovníci nemôžu profesionálne realizovať.

Zdá sa, že knihovnícky spolkový život po rokoch stagnácie, napriek poklesu idealizmu a chuti robiť niečo navyše, oživa. Kríza v našom spolku sa prejavila vo viacerých oblastiach. Po roku 1989 prešla zložitým vývojom najmä naša členská základňa. Ako uviedol bývalý predseda Spolku slovenských knihovníkov dr. Tibor Trgúňa v správe výboru Spolku slovenských knihovníkov o činnosti SSK za roky 1996 - 1999, mal spolok v roku 1987 2784 individuálnych a 51 kolektívnych členov, v roku 1992 to už bolo len 1160 individuálnych členov. V správe, ktorá odznela na 7. Valnom zhromaždení SSK 16. mája 1996 sa uvádzalo 1120 individuálnych členov. V roku 1997 prispievky uhradilo už len 421 individuálnych členov a 67 inštitucionálnych členov a k 30.12.1998 mal spolok 498 individuálnych členov a 69 inštitucionálnych členov.

Aj preto sa v orgánoch SSK začalo uvažovať o decentralizácii a demokratizácii činnosti spolku, s cieľom aktivizovať knihovníkov, vziať do najviac knihovníkov do spolkového života, umožniť členom spolku participovať na rozhodovacích a odborných činnostiach a podujatiach, zaangažovať mladých knihovníkov a doniesť do spolku a jeho orgánov tzv. nové tváre. V tejto súvislosti sa nastolila aj otázka "zviditeľnenia" Spolku slovenských knihovníkov a vôbec knihovníckej profesie a úlohy knižnic pri vytváraní celospoločenských hodnôt. Preto sa aj pristúpilo k znovuoživeniu už v minulosti fungujúcich regionálnych útvarov. Od decembra 1998 do novembra 1999 vzniklo 8 krajských pobočiek

SSK a 16. júna 1999 na výročnej schôdzi Krajská pobočka SSK Bratislavského kraja.

Krajská pobočka SSK Bratislavského kraja začínala so 188 členmi. Výbor SSK sa uzniesol, že podľa Stanov SSK bude evidovať len "platiacich", teda aktívnych členov. A to je ku dňu nových volieb do výboru Krajskej pobočky 136 členov. Je to málo, alebo veľa? Len v knižnici, v ktorej som zamestnaná, a v ktorej pracuje vyše 170 ľudí, je len 27 zamestnancov členom spolku. V Ústrednej knižnici Slovenskej akadémie vied sú 3 členovia, v Slovenskej ekonomickej knižnici 2 členovia, všetky bratislavské akademické knižnice majú spolu 10 členov. A to, že zo všetkých pedagógov Katedry knižničnej a informačnej vedy sú len dvaja v spolku, tiež o niečom svedčí. Malý záujem o členstvo v Spolku slovenských knihovníkov vyplýva pravdepodobne aj zo všeobecnej rezignácie knihovníkov, ktorú spôsobili rôzne faktory. Ľudia sa nechcu angažovať, mnohí kolegovia si myslia, že stačí, že ich v profesijnom spolku zastupuje knižnica ako inštitucionálny člen. Kolegovia, najmä z vedeckých a akademických knižníc majú pocit, že pre nich je tá práva parketa asociácia knižnic, a spolok je viac určený pracovníkom verejných knižníc a dôchodcom.

Vo výbere KP sme sa preto snažili za naše volebné obdobie aktivity a podujatia koncipovať tak, aby si prišli na svoje všetci. Aby naši členovia nemali pocit, že ich ročný členský príspevok sú vyhodnení peniaze. Od predvianočných stretnutí spojených s výročnými schôdzami, cez besedy so zaujímavými ľuďmi, školeniami určenými najmä pre knihovníkov verejných knižníc zameraných na prácu s internetom, s on-line databázami až po úzko špecializované prednášky, kde sme využili aj služobné pobyty našich kolegov v zahraničí, alebo pobyty, najmä českých kolegov, v Bratislave. Na druhej strane odborné podujatia, ktoré pripravila Krajská pobočka aj v spolupráci s knižnicami, sa stretli so záujmom a zúčastňovali sa ich aj nečlenovia spolku.

Ja osobne vidím problém decentralizácie činnosti najmä v malej informovanosti. V Bratislave nielen, že nevieme čo robia kolegovia v Košiciach a Prešove, ale nemáme skoro žiadne informácie o činnosti kolegov v Trnave. SSK doteraz nemá svoju vlastnú www stránku, na ktorej by sme mohli prezentovať svoje aktivity a ďalej vťahovať svojich členov a ďalších kolegov do spolkového života. Samozrejme, že sú knižnice, kde internet je "hudbou budúcnosti". Väčšina knižníc v Bratislave má však prístup k internetu a knihovníci patria k tej profesii, ktorá internet musí aj aktívne používať. A na záver, asi sme aj my v knižniciach stratili po rokoch rezignácie sebadomie, nepriaznivá situácia v knižničnej sfére sa prejavila aj v nezáujme združovať sa na profesijnej báze.

Úlohou nového výboru bude preto pokračovať v snahe doterajšieho výboru získavať nových členov a vyvíjať v spolupráci so všetkými také aktivity, ktoré im budú na prospech, a o ktoré budú mať záujem ako aj vytvoriť platformu na činnosť takého spolku, v ktorom bude česť pracovať a v ňom sa angažovať.

Možnosť združovať sa pre dobré ciele je jednou zo základných vy-možností demokratického štátneho zriadenia. Využijme ho naplno.

Pod lupou...

Mgr. Peter Kuzma

Ma margo krajskej konferencie

29. októbra 2002 sme sa stretli vo všeobecnej študovni v Centre VTI SR na Nám. slobody v Bratislave. Prítomná bola nadpolovičná väčšina členov a teda konferencia bola uznášaniaschopná.

Oddýchli sme si, pretože príprave celej akcie venovali organizátori na čele s riaditeľkou Knižnice Ružinov a predsedníčkou krajskej pobočky PhDr. Rinou Horákovou, mimoriadne veľkú pozornosť.

Prípadná ďalšia konferencia (v prípade nízkej účasti) sa nám javila skôr ako tragický námet pre dramatika, než ako reálna možnosť. Viem o čo ide, lebo som mal tú možnosť (a česť) byť pri tom spolu s ostatnými. Veru, „život nie je pacheraj, ani rachot šampanského“, ako voľakedy dávno vrieval môj predchodca – metodik v Knižnici Ružinov.

Už na úvod musím prezradiť, že všetko prebehlo a dopadlo veľmi dobre, bolo aj chutné občerstvenie. Rozchádzali sme sa za tmy, v podvečernom čase – rokovanie začalo zhruba o 13.00 hod.

Program bol bohatý: otvorenie, príhovor predsedníčky, príhovor hostí, voľba komisie, správa o činnosti za uplynulé obdobie (1999 – 2002), správa o hospodárení, voľba výboru a predsedu, po prestávke vyhlásenie výsledkov volieb atď atď. Prítomní členovia obdržali nové členské preukazy, niektorí aj ďakovné listy. Hovorilo sa o pripravovanom 3. slovenskom knihovníckom kongrese, navrhli sa delegáti na Valné zhromaždenie SSK v Martine, prebehla finančná zbierka na podporu knižníc v ČR (symbolické odškodné za povod-

ne). Mnohé témy vhodné na diskusiu – aj z úst predsedníčky SSK Ing. Silvie Stasselovej (ako napríklad prípadné zlúčenie SSK a SAK, úprava a doplnenie stanov SSK, zákon o verejnom obstarávaní vo vzťahu ku knižniciam atď) – boli len naznačené, spomenuté, prípadne stručne okomentované. Jednoduchého nebolo času na hlbšie rozbor a analýzy. Niektoré námety a pripomienky boli odovzdané písomne, a budú slúžiť ako podklady pre prácu v budúcnosti.

Väčšina členov doterajšieho výboru (vrátane predsedu) bola voľbami potvrdená aj na ďalšie obdobie, rovnako všetci navrhovaní kandidáti na príslušné posty v celoslovenskom SSK (delegáti na valné zhromaždenie, členovia výboru SSK za krajskú pobočku, kandidát na predsedu SSK a kandidát za člena kontrolnej a revíznej komisie).

Celkove vládla priateľská a konštruktívna atmosféra, bez stresov a zbytočných emócií. Ďalšie podrobnosti sú uvedené v zápisnici, ktorá nasleduje.

A tak to vyzzerá, že aj s tým Občasníkom budeme (musieť) pokračovať. Nuž, neviem. Je to dobre, či zle?

Zápisnica

z Krajskej konferencie KP SSK Bratislavského kraja konanej dňa 29. 10. 2002

Miesto konania: Centrum VII SR, všeobecná študovňa, prízemie vpravo na Fakulte architektúry STU, Nám. slobody 19, 812 23 Bratislava 1

Prítomní členovia Výboru KP SSK BK: PhDr. Klára Hižnayová, PhDr. Darina Horáková, predsedníčka, Ing. Anton Chrenka, PhDr. Dagmar Kleinová, PhDr. Eva Kořínková, Mgr. Katarína Kurillová, p. Anna Lieskovská, PhDr. Ľubica Segešová, PhDr. Marcela Zuffová

Hostia: Ing. Silvia Stasselová, predsedníčka SSK, PhDr. Ľubomír Kucka, riaditeľ CVTI SR

- Program:**
1. Otvorenie konferencie
 2. Príhovor predsedníčky SSK a príhovory hostí
 3. Voľba pracovného predsedníctva a komisií
 4. Správa o činnosti KP SSK BK za obdobie 1999 - 2002
 5. Správa o hospodárení KP SSK BK za obdobie 1999 - 2002
 6. Význam a opodstatnenie vzniku krajských pobočiek

7. Návrh na úpravu a doplnenie platných stanov SSK
8. Voľba výboru a predsedu KP SSK BK na obdobie 2002 - 2005 (predstavenie kandidátov)

P r e s t á v k a , občerštenie

9. Výsledok volieb
10. Nosné témy 3. slovenského knižničného kongresu 2003
11. Východiská a fakty k otázke prípadného zlúčenia SSK a SAK
12. Podpora knižníc v ČR - finančná zbierka slovenských knižničovníkov
13. Návrh delegátov na Valné zhromaždenie SSK
14. Odovzdávanie nových členských preukazov SSK a ďakovných listov pre individuálnych členov SSK - účastníkov krajskej konferencie
15. Diskusia, rôzne

K bodu 1: Krajskú konferenciu po prezentácii členov otvorila predsedníčka KP SSK BK (ďalej len KP) dr. Horáková. Poďakovala dr. Kuckovi za prepožičanie miestnosti všeobecnej študovne CVTI SR s internetovými priestormi pre používateľov na účely krajskej konferencie. Vysvetlila dôvod jej nekonania na tradičnom mieste - v Univerzitnej knižnici v Bratislave - ktorá prechádza rekonštrukciou. Privítala predsedov sekcií SSK, pričom ospravedlnila z neúčasti predsedníčku bibliografickej sekcie PhDr. Kucia-nová. Napokon privítala predsedníčku SSK Ing. Silviu Stasselovú, PhDr. Ľubomíra Kucku a všetkých prítomných členov KP. Upozornila tiež na sprievodný program krajskej konferencie - a to možnosť zakúpenia knihy dr. Eugena Rácza "Ekológia a spoločnosť".

K bodu 2: V príhovore hostí, ale vlastne ako domáci, vystúpil riaditeľ CVTI SR a člen KP dr. Kucka, ktorí privítali všetkých členov na pôde svojej knižnice a poprial im úspešné rokovanie. Predsedníčka SSK Ing. Stasselová načrela do histórie dnes už vyše 56-ročného spolku, ktorý založilo niekoľko fanatikov kultúry 27. 2. 1946 v kaviarni Metropol v Bratislave. Spolok bol potom iniciátorom vzniku knižničného školstva, ktorého dnešnými predstaviteľmi sú SKIŠ a KKIV na FiF UK v Bratislave. Uviedla, že zborník k 55. výročiu SSK bol veľmi dobre prijatý a pripravuje sa - vďaka podpore Britskej rady - jeho dotlač v počte 200 kusov. SSK je platformou pre všetky typy knižníc - a opätovne poďakovala všetkým členom oceneným pri príležitosti osláv jeho 55. výročia. Počvánila ich zdarný priebeh, ku ktorému prispela organizačne a sponzorsky najmä firma Probos za stupená Ing. Sudekom a Detský spevácky zbor. K príestorovej situácii podotkla, že SSK pôsobí momentálne v podnájme v priestoroch MsK na Kľa-

riskej ulici v Bratislave. Po rekonštrukcii Univerzitnej knižnice v Bratislave sa v roku 2003 alebo 2004 presunie opäť do dôstojných priestorov, a to aj s archívom, ktorý treba spracovať, ale jeho význam je značný. Pri hodnotení KP na Slovensku uviedla ako kritickú situáciu v Trnavskom kraji, kde je viac kolektívnych ako individuálnych členov a navyše došlo k zmene predsedníčky, keď Helenu Pekarovičovou vystriedala v druhej tretine volebného obdobia p. Brlířová.

Pri financovaní SSK porovnáva ročné príspevky s pred roku 1989 vo výške 600 000 Kčs ročne a dnešný nulový povinný príspevok. Financovanie sa od 90-tych rokov uskutočňuje prostredníctvom grantov, a to či už z SFK Pro Slovakia, alebo iných. Aj na 3. slovenský knihovnícky kongres v roku 2003 si musíme zabezpečiť najprv peniaze - zase len grantom. V roku 1999, po konaní 2. knihovníckeho kongresu v Košiciach dostal SSK 250 000,- Sk, pričom bežný ročný rozpočet SSK je 160 000,- Sk. Asi dve tretiny príjmov SSK pochádzajú od kolektívnych členov. Zdôraznila, že 50% príjmov SSK vybratých od individuálnych členov KP ostáva v pobočkách.

Pri hodnotení sekcií SSK ako viaznúcu označila prácu knihovníckej sekcie z objektívnych príčin, informatická sekcia sa zviditeľňovala pri príprave INFOV-ov, najlepšia bibliografická pracuje dobre priebežne.

Zdôraznila, že všetkým, ktorí napomáhajú činnosť SSK plánuje vysloviť poďakovanie listom - OSF - NOS, British Council, firme Probos - menovite Ing. Sudekovi ďakovným listom in memoriam - firma Probos pamätá na SSK vždy ročnou čiastkou 10 - 12 000,- SK a napokon aj Goetheho inštitútu v Bratislave.

Ako nadštandardné označila vzťahy so Slovenskou asociáciou knižníc, s českým SKIP-om a s maďarskými knihovníckymi inštitúciami. Uviedla, že ako dôkaz dobrej spolupráce aj na Valnom zhromaždení SSK vystúpi PhDr. Vít Richter z Národní knihovny v Prahe s informáciou o českom knihovníctve.

Ako veľmi záslužnú označila prácu petičného výboru SSK, najmä v rokoch 1999 - 2000, keď zabezpečoval všetky akcie od petičných hárkov, ktorými sa obracal na prezidenta SR, cez poskytovanie interview STV 1 a TV Luna, po účasť na pre nás dôležitých rokovaniach v parlamente.

Ako významné spomenula získanie asociovaného členstva v IFLA v Haagu, kde sama nadviazala dobré kontakty, odovzdala pozdravy členov SSK a trička s jeho logom.

Na margo viaznutej elektronickej komunikácie SSK povedala, že sa jej podarilo zabezpečiť domovskú stránku SSK. Vďaka firme EL and T dr. Vladimíra Burčíka a doc. Sone Makulovej získala firmu, ktorá pripraví doménu so štandardnou grafikou, pretože na realizáciu tohto zámeru má SSK k dispozícii len 25 000,- SK. Po prístupnení bude doména obsahovať aktuálny archív, výzvu na pomoc českým knižniciam. Svoju časť úsilia si vyžiadala aj unifikácia administratívnych tlačív a formulárov SSK, počnúc logom a končiac hlavičkovým papierom krajských pobočiek. Veľký kus práce tu vykonali Ing. Stasselová a tajomníčka SSK p. Weissová.

K bodu 3: Členovia KP odhlasovali voľbu predsedu KP SSK BK tajným hlasovaním a zloženie komisií: mandátovej, volebnej a návrhovej.

K bodu 4: Správu o činnosti KP SSK BK za obdobie od 16. 6. 1998 do 29. 10. 2002 predniesla členka výboru KP dr. Ľubica Segešová.

K bodu 5: Správu o hospodárení KP SSK BK za obdobie 1999 - 2002 predniesla pokladníčka KP dr. Eva Kořínková.

K bodu 6: Podpredsedníčka KP dr. Dagmar Kleinová za zamyslela nad významom a opodstatnením vzniku krajských pobočiek. Nepochybnila ich význam, ale na príklade Univerzitnej knižnice v Bratislave, kde sa zo 170 zamestnancov angažuje v KP len 26, apelovala na vyšší záujem knihovníkov o prácu v nich. Uviedla, že aj zo strany akademických knižníčiek je malý záujem. Dokonca KKIV FiFUK sa reprezentuje len 2 pedagógmi, pritom by sa žiadalo zvýšiť záujem o dianie v KP už u študentov katedry. Získavať nových členov do pobočky s novými nápadmi a chuťou pracovať v nej je to podstatné. Malo by k tomu v budúcnosti prispieť aj prepojenie www stránkou.

K bodu 7: Dr. Horáková poprosila členov SSK zaslať elektronicke do knižnice Ružinov pripomienky a doplnky k Stanovám SSK, platným od 31. 12. 1999 - všetci členovia osobne alebo doručením získali staré stanovky na pripomienkovanie, aby mohli byť pripomienky KP spoločne pred Valným zhromaždením SSK predložené Výboru SSK.

K bodom 8 a 9: Voľbe výboru a predsedu KP SSK BK na obdobie 2002 - 2005 predchádzala správa mandátovej komisie, ktorá pracovala v zložení: Mária Weissová - predsedníčka, Mária Majerčinová a Mgr. Katarína Kurillová - členky. P. Weissová v nej skonštatovala, že KP SSK BK má k 29. 10. 2002 132 platiacich členov, ktorí boli pozvaní na Krajskú konferenciu KP SSK BK, ktorá sa koná raz za 3 roky, vždy pred konaním valného zhromaždenia SSK. Podľa podpísaných prezenčných listín bolo na konferencii prítomných 75 členov, zástupcov individuálnych a kolektívnych členov, t. j. 56,8%, čo bola nadpolovičná väčšina, a tým bola krajská konferencia uznášaniaschopná.

Volebná komisia pracovala v zložení: dr. Dagmar Kleinová - predsedníčka, Eva Györögová a Anna Savarová - členky. V súlade s rokovacím a volebným poriadkom krajskej konferencie SSK BK zabezpečila organizáciu, prerokovanie návrhov kandidátov na nových členov orgánov spolku, pripomienky delegátov krajskej konferencie KP SSK BK k návrhom kandidátov na členstvo vo výbere KP a vo výbere SSK, kandidáta na predsedu SSK a na člena kontrolnej a revíznej komisie, riadila priebeh volieb a oboznámila delegátov krajskej konferencie s jej výsledkami.

Priebeh a výsledky volieb

Voľbu výboru KP SSK BK (vrátane návrhov z pléna) vykonali delegáti krajskej konferencie KP SSK BK tajnými voľbami na základe predloženej kandidátky. Delegátom sa vydalo 75 volebných lístkov, odovzdaných bolo 62 volebných lístkov, všetky boli platné.

Poradie a počet získaných hlasov:

Darina Horáková	62 hlasov
Eva Kořínková	61 hlasov
Dagmar Kleinová	60 hlasov
Iľubica Segešová	58 hlasov
Katarína Kurillová	56 hlasov
Marta Follrichová	53 hlasov
Marcela Žuffová	49 hlasov
Katarína Marušiaková	47 hlasov
Klára Hižnayová	42 hlasov
Anton Chrenka	34 hlasov
Anna Faklová	32 hlasov

Členmi výboru KP SSK BK sa stali:

Marta Follrichová, Klára Hižnayová, Darina Horáková - predsedníčka, Dagmar Kleinová, Eva Kořínková, Katarína Kurillová, Katarína Marušiaková, Iľubica Segešová, Marcela Žuffová. Náhradníkmi sú: Anna Faklová a Anton Chrenka.

K bodu 10: Ing. Stasselová uviedla, že SAK (dr. Lechner), SSK (Ing. Stasselová) a SNK (Ing. Rakús) , teda knižničnícka tripartita už rokovala so zástupcami MK SR o termíne 3. knižničného kongresu. Zamietnutý bol koniec roka 2002 a začiatok roka 2003, pretože tieto termíny nie sú príliš vzdialené od parlamentných a komunálnych volieb, a preto ešte nie sú ani dostatočne vykryštalizované potrebné témy. Nezanedbateľná je účtovná stránka - príprava kongresu stojí veľké peniaze, pričom dotácia naň je nulová. Len na tlač zborníka je potrebných 150 000,- Sk, preto požiadali o príspevok z ŠFK Pro Slovakia. Okrem toho Ing. Stasselová spolu s dr. Kadnárovou ako predsedníčkou SAK chcú získať účelový grant - na kongres od MK SR. Pri dodržaní stanovených podmienok - mať vlastného 1/2 milióna Sk dopredu - možno sa uchádzať aj o príspevok z fondov V4, ktorý je však viazaný na súhlasné stanovisko všetkých 4 krajín, ktoré majú vytvorenú účelovú kanceláriu v Bratislave. Problémom však je preplatenie príspevku až po konaní akcie. Po obsahovej stránke má byť heslom kongresu "Slovenské knižníctvo na ceste do európskych štruktúr", miestom konania - kvôli médiám a účasti politikov i všeobecnej dopravnej dostupnosti a ubytovacím kapacitám - by mala byť Bratislava, Správa účelových zariadení MZV SR, ktorá ponúka veľkú kongresovú sálu a kultúrne i tiché prostredie. Termín kongresu: prelom septembra a októbra 2003, možno rátať aj s posunom.

K bodu 11: Po zlúčení Asociácie knižoven ČR so Združením knižovníkov a informačných pracovníkov ČR sa začalo aj na Slovensku uvažovať o možnosti zlúčenia 2 existujúcich stavovských organizácií. V komunikácii so SAK-om navrhla Ing. Stasselová nasimulovať modelovú situáciu na zachovanie nevyhnutných zložiek z každej organizácie: zo SSK 8 krajských pobočiek a 3 odborné sekcie, akademické knižnice, zo SAK prípravu INFOS-ov. Predsedníčky oboch organizácií si však nevidia predstaviť, ako by sa aktivity zlúčenej organizácie v nahustenom kalendári dali fyzicky realizovať, keďže ani aparát tejto jednej organizácie by nebol platený a všetky funkcie sú vykonávané popri hlavnom pracovnom pomere. V tomto smere možno napríklad závidieť platenému aparátu anglického CILIP-u. Z finančného hľadiska proti zlúčeniu hovorí to, že by sme dostali pre jednu organizáciu o 50% menší rozpočet, z hľadiska prestíže vo verejnosti a pri presadzovaní odborných záujmov sú lepšie 2 organizácie ako jedna. Okrem toho zlúčenie 2 organizácií a vytváranie z nich tretej by znamenalo ďalšie náklady na novú registráciu, bankový účet, administratívne tlačivá, logo, stanovy, atď. Pretože organizačne nemáme zrkadlový obraz voči knižničným organizáciám v ČR a vzhľadom na dlhoročnú tradíciu jednej a prospešnosť druhej našej stavovskej organizácie, je v súčasnosti lepšie ponechať obidve.

K bodu 12: Podporu knižníc v ČR po povodniach v auguste 2002 sa podľa slov Ing. Stasselovej zaoberal SAK, ktorý prispel na obnovu českých knižníc sumou 30 000,- Sk zo svojich rozpočtových zdrojov na rok 2002. SSK dal zatiaľ 20 000,- Sk, pričom sa obrátil aj na svojich individuálnych a kolektívnych členov - knižnice, aby zvýšili odovzdanú sumu. Pre všetkých uviedla aj číslo konta, na ktoré možno peniaze poukázať. Ide o účet SKIP-u a domáci podnikateľ "Pomoc knižovnám". K finančnej zbierke vyzval aj časopis Knižnica č.10/2002. Výzvu na finančnú pomoc českým knižničiarom poslala Ing. Stasselová do našich knižníc aj e-mailom. Ako príklad uviedla Msk v Bratislave, ktorá zozbierala v individuálnej zbierke 3 500,- Sk. Morálnu podporu českým knižníkom, vysoko hodnotenú, znamenal aj emotívne ladený list slovenských knižovníkov, ktorý prečítala a odovzdala v septembri 2002 na seminári "Knižovny súčasnosti" v Seči u Chrudimi dr. Faklová. Je potešiteľné, že členovia KP SSK BK už pri registrácii na krajskej konferencii prispievali na tento účel. Celá zbierka na pomoc českým knižničiarom bude na Slovensku ukončená a vyhodnotená v novembri 2002.

K bodu 13: Dr. Horáková zverejnila kľúč k účasti delegátov - členov krajských pobočiek SSK - na Valnom zhromaždení SSK v Martine 13. 11. 2002, a to v pomere 1:6. Znamená to, že za 132 členov KP SSK BK sa na ňom zúčastní 22 delegátov. Počas rokovania krajskej konferencie KP SSK BK prejavilo záujem o účasť 13 členov, ďalší budú vyzvaní z neprítomných členov. Náklady na cestovné, nočlážne a stravné by mala hradiť vystielajúca knižnica, v prípade, že nemá z čoho a člen má o účasť záujem, uhra-

dí ich aj spolok.

K bodu 14: Tajomníčka SSK p. Weissová odovzdala všetkým prítomným členom pobočky nové členské preukazy SSK spolu s ďakovnými listami ešte pri prezentácii.

K bodu 15: V diskusii a rôznom p. Weissová informovala, že v roku 2001 malo SSK spolu 902 členov, k 29. 10. 2002 už len 605 členov, pričom 132 ich je v KP SSK Bratislavského kraja, čo predstavuje takmer 22 % všetkých členov SSK. Ako zaujímavý fakt uviedla pri medziročnom poklese o 71 členov nárast príjmov z členských príspevkov, čo je priaznivý trend, ak si uvedomíme, že 50 % z vybraných členských príspevkov sa odvádza krajským pobočkám. Dr. Kopáčiková pritom podotkla, že by nebolo od veci zmernizovať spôsob platenia členského.

Dr. Kopáčiková - predsedníčka informatickej sekcie SSK potom informovala o dátume konania ďalšieho INFOS-u v dňoch 7. - 9. 4. 2003, prvom INFOS-e, ktorý sa z programových i úsporných dôvodov koná v novej periodicite - po dvoch rokoch. Jeho hlavným mottom bude: "Knižnice - mosty informačnej spoločnosti". Obežník k INFOS-u bude poslaný cestou elektronických konferencií po 4. 11. 2002.

Mgr. Mária Pracná z odbornej knižnice MF SR apelatívne zdôraznila potrebu revízie zákona č. 530/2002, z ktorého vypadla zmienka o knižničných fondoch, ktorá v predchádzajúcom zákone figurovala. Tým sa stalo, že knižnice musia v zmysle zákona robiť verejnú súťaž z najmenej 3 dodávateľov a tú dokonca ešte rozdeliť na verejnú súťaž na dodanie kníh a verejnú súťaž na dodanie časopisov zvlášť, čo veľmi zafažuje akvizitných zamestnancov knižníc. V snažení za odstránenie tohto stavu sa k nim pripojila odborná knižnica MZV SR. Spolu sa s návrhom na novelu zákona obrátili na OKS - Ing. Slížov v SNK v Martine, ktorá prisľúbila vyjednanie celej záležitosti s kompetentnými pre všetky knižnice v SR, ktoré sa na nich môžu obracať telefonicky, alebo elektronickou poštou. Nepriaznivý stav, ktorý vznikol dali na vedomie aj dr. Molnárovi na MK SR. Ing. Stasselová podporila celú aktivitu a uviedla, že na Valnom zhromaždení SSK v Martine 13. 11. 2002 a už aj na porade riaditeľov a metodikov knižníc 12. 11. 2002 bude iniciovať prijatie spoločného stanoviska, ktoré zjednotí spoločnú platformu SSK, SAK a UKR ako poradného a iniciatívneho orgánu MK SR. Prínosom bude účasť samotného ministra kultúry Rudolfa Chmela a tiež riaditeľa SNK Dušana Katuščáka na VZ SSK v Martine.

So zmesou rôznych dojmov, návrhov a podnetov vystúpila dr. Milica Lesáková, knihovníčka, t. č. na osobnom študijnom voľne.

Na záver dr. Horáková poďakovala Ing. Stasselovej za jej mimoriadny prínos pre spolkový knihovnícky život v rámci SSK a odovzdala jej symbolickú sklenenú sovu a kyticu. Rovnakú sklenenú sovu dostala aj p. Weissová. Ing. Stasselová poďakovala dr. Horákovj za prikladné vedenie KP a tiež ju obdarila kyticou. Celkom na záver pozvala dr. Horáková všet-

kých členov pobočky na sprievodný program 10. ročníka Bibliotéky z tvorivej dielne SAK, KP SSK BK a Knižnice Ružinov - na autorskú besedu k novej knihe lekára a spisovateľa Antona Rákaya "Počas rozpadu", ktorá sa koná 9. 11. 2002 v Bratislavskom Výstavnom a kongresovom centre Incheba a. s. o 10,30 hodine.

Záver a návrh uznesení z Krajskej konferencie SSK BK dňa 29. 10. 2002

Delegáti Krajskej konferencie SSK Bratislavského kraja prítomní na rokovaní konferencie

1. berú na vedomie

- Správu o činnosti KP SSK BK za obdobie 1999 - 2002;
- Správu o hospodárení KP SSK BK za obdobie 1999 - 2002;
- Odovzdanie nových členských preukazov SSK a ďakovných listov individuálnym členom SSK - účastníkom krajskej konferencie.

2. schvaľujú

- navrhovaných kandidátov, zástupcov jednotlivých typov knižníc do Výboru KP SSK BK na volebné obdobie 2002 - 2005;
- navrhovaných kandidátov do výboru SSK;
- kandidáta na funkciu predsedu SSK za KP SSK BK;
- delegátov za členskú základňu KP SSK BK na Valné zhromaždenie SSK;
- dobrovoľnú finančnú zbierku na pomoc povodňami postihnutým knižnicami v ČR.

V súlade s programom rokovania a v záujme splnenia vytýčených aktivít na budúce volebné obdobie

3. navrhujú

- pokračovať v rozvíjaní spolkového života združovaním finančných prostriedkov a ľudského potenciálu za úzkej spolupráce navzájom medzi sebou, ako i s ostatnými profesnými a inými občianskymi združeniami, spolkami a nadáciami;
- vyvíjať úsilie na iniciovanie zmeny, resp. doplnenie Zákona č. 530/2002 o verejnom obstarávaní, ktorý sa nepriaznivo dotýka nákupu knižničného fondu, najmä v menších knižniciach.

V Bratislave, november 2002

Zapísala: PhDr. Ľubica Segešová

Bilancujeme

Čože je to sedemdesiatka...

Tak by sme mohli parafrázovať text známej pesničky. A aj si ju zapievať spolu s jubilantom doc. PhDr. Eugenom Meššom, CSc., ktorý sa v tomto roku dožil pekného životného jubilea.

Co k tomu dodať? Dalo by sa spomínať, bilancovať, a veru zaplnili by sme aj celé číslo tohoto Občasníka. Na rozdiel od mnohých iných, ktorí síce ku knihovníctvu pričuchli a dokonca ho aj vyštudovali, ale veľa času, energie a nadšenia mu nevenovali, náš jubilant mu zostal verný od svojich študentských počiatkov až po seniorskú súčasnosť. A to mu slúži ku cti.

Dobre sa pamätám, ako neúnavne usmerňoval a podporoval študentov v ich kontaktoch s významnými osobnosťami nášho kultúrneho života, od tých menej známych, ale nesmierne zaujímavých, až po skutočne veľké „hviezdy“ literárneho neba, ale aj psychológie, pedagogiky, sociológie atď.

Pamätám sa ako sme navštevovali inštitúcie, redakcie a vydavateľstvá, kde títo ľudia pracovali, debatovali sme s nimi, a aj sme sa aktívne zúčastňovali na rôznych akciách, podujatiach, seminároch, výstavách.

Bavilo nás to, pretože (a budúcnosť nám potom potvrdila, že to bolo správne) sme to chápali ako prepotrebne osvieženie a doplnenie teoretickej výuky, ktorá síce bola v mnohom zaujímavá, ale toto bol ten pravý a skutočný krst ohňom. Založili sme aj študentské divadielko. Volalo sa Publikum a samotní autori z nášho ročníka v ňom recitovali svoje básne...

Aj vďaka jubilantovi sme mali možnosť poznať a overiť si, že knihovníctvo, to nie je len MDT, bibliografický a katalogizačný popis, ale ešte tisíc iných krásnych vecí, ktoré predstavujú kultúru a kultúrnosť vôbec.

Jeho odchodom z katedry sa isté veci v študijnom programe akosi pomenili, akosi sa vytratil resp. oslabil duch kultúrnospoločenského univerza taký typický pre humanitné odbory.

V mene Krajskej pobočky SSK Bratislavského kraja, v mene redakcie Občasníka i v mene všetkých priateľov želáme jubilantovi pevné zdravie a do ďalších rokov veľa sily a entuziazmu v jeho neochabujúcom úsilí pomôcť našej spoločnej veci.

P. K.

Poznámky, informácie...

Časopis, ktorého obálku vpravo vidíte, možno niektorí poznáte. Vrelo ho odporúčam každému, kto má záujem o knižničnoinformačné dianie. Určite pri ňom nezaspíte. Aspoň mne sa to zatiaľ nepoda- rilo.

Nájdete v ňom množstvo informácií, postrehov, názorov na rôzne aspekty knižničnoinformačnej činnosti v spätosti s informačnými technológiami, ktoré – ako všetci veľmi dobre vieme – hýbu svetom. V našich podmienkach ide skôr ani nie tak o pohyb, ako o mierne kolebanie, ale vždy aj za to.

Periodikum sa volá **Informačné technológie a knižnice** a vydáva ho Centrum VTI SR v Bratislave. Snahou redakcie je, aby každé číslo bolo venované nejakej nosnej téme. Nie je to jednoduché, príprava takehoto čísla je náročná, výsledok je však o to radostnejší. Na ďalšej strane sa dozvieme viac.

Celému kolektívu, ktorý časopis pripravuje, želáme veľa nápadov, odvahy, vytrvalosti, húževnatosti a síl do ďalšieho obdobia.

P. K.

Adresa redakcie:
Centrum VTI SR
Nám. slobody 19
812 23 Bratislava

Tel: 02/43 42 05 97
Fax: 02/43 42 04 54
E-mail:
birova@tb5.cvtsir.sk
publik@tb5.cvtsir.sk

**Tematické zamerania jednotlivých čísiel ITlib
- vec spoločná!**

Vážené kolegyně, kolegovia,

redakcia časopisu ITlib Informačné technológie a knižnice
**sa rozhodla zverejniť plánované témy jednotlivých čísiel časopisu
pre rok 2003.**

Je to iste netradičná forma spolupráce, ale zvolili sme ju so zreteľom na
vás ako potenciálnych (a veľmi potrebných) prispievateľov s cieľom u-
možniť čo najširšiemu okruhu spolupracovníkov zúčastniť sa na tvorbe
tohto časopisu.

Vytvárame tím časový priestor, ktorý - ako pevne dúfame - využijete na
to, aby ste zväžili, ktorá téma vás zaujala, chceli by ste sa k nej osobne,
či za knižnicu vyjadriť.

Bez časovej tiesne a s dostatočným predstihom máte príležitosť spraco-
vať príspevok a zaslať ho k nám do redakcie.

V roku 2003 budú jednotlivé čísla zamerané na nasledujúce témy:

- 1/2003 *Knižnice v slovenskej spoločnosti* (uzávierka: 5. 2. 2003)
- 2/2003 *Internet v knižniciach* (uzávierka: 5. 5. 2003)
- 3/2003 *Elektronické zdroje* (uzávierka: 15. 7. 2003)
- 4/2003 *Public relations (propagácia knižníc)* (uzávierka: 5. 11. 2003)

Okrem článkov ku zvoleným témam nezabudnite zasielať i krátke infor-
mácie o podujatiach, zavedení nových služieb, realizovaných projektoch,
ako i problémoch, s ktorými sa stretávate v praxi, a ktoré samozrejme
nemusia bezprostredne súvisieť s témou daného čísla.

Návrhy a námety: www.cvtisr.sk/itlib/itlib.htm
Objednávky na časopis: birova@tbb5.cvtisr.sk

ADRESÁR SLOVENSKÝCH KNIŽNÍC NA INTERNETE
nájdete na adrese

www.cvtisr.sk/kniznice.html

